

Karen Christine Werner Kamsvåg

**Idrettspolitiske føringer og inkluderingsarbeid i praksis:
Aktørenes synspunkter og erfaringer**

En kvalitativ studie av fire breddefotballklubber

Masteroppgave i idrettsvitenskap

Seksjon for kultur og samfunn

Norges idrettshøgskole, 2016

Sammendrag

NIF har mottatt flere bekymringsmeldinger fra foreldre om at de ikke har råd til å la barna sine drive med idrett. Idrettsforbundets grep om denne problematikken ser vi allerede i idrettspolitisk dokument for 2015-2019, der føringer om å redusere økonomiske hindringer for barn og ungdom har kommet på dagsorden. Hensikten med denne masteroppgaven er å belyse synspunktene på og praksis knyttet til idrettspolitiske føringer som går på inkludering av fattige barn og ungdom. Jeg har belyst hvilke tiltak som eksisterer, eventuelt er tiltenkt for å redusere økonomiske hindringer for fattige barn og ungdom.

Nyinstitutionalismens oversettelsesperspektiv, gjennom Campbells to begreper rekombinering og oversettelse, er tatt i bruk for å belyse forholdet mellom idrettslagenes praksis og sentral idrettspolitikk. Det empiriske datamaterialet er kategorisert under studiens hovedtemaer: fattigdom, økonomi og utgifter, idrettspolitisk dokument og tiltak. Det er gjennomført en kvalitativ case studie av fire breddefotballklubber i en by på Østlandet. 7 personer er intervjuet; fire styreledere og tre lagledere.

Sett ut i fra styreledere og laglederens synspunkter er det ikke idrettspolitiske mål og føringer, slik det er formulert i idrettspolitisk dokument, som er utgangspunktet og motivasjonen for klubbens virksomhet. Det er den lokale konteksten klubbene befinner seg i og de utfordringer og behov som finnes der som styrer det daglige arbeidet. Det kommer frem fra informantene at klubbene ønsker å hjelpe de som sliter økonomisk, men det er lagt opp til at foreldrene selv må be om denne hjelpen. For å redusere økonomiske hindringer mener flere av informantene at klubbene må få mer støtte fra kommunen til finansiering og drifting av anlegg, slik at medlemmene slipper å ta denne regningen. Informantene ytrer også et behov for en ansatt i fulltidsstilling som kan jobbe med inkluderingsproblematikken, da klubbene verken har tid eller ressurser til å jobbe med dette på heltid. Øremerkede midler til dette formålet, ser også ut til å være en god løsning for klubbene.

Nøkkelord: Idrettspolitisk dokument, fattigdom, inkludering, økonomiske hindringer, tiltak

Innhold

Sammendrag	3
Innhold	4
Forord.....	6
1. Introduksjon	7
2. Konteksten til undersøkelsen	11
2.1 Norsk idrett.....	11
2.1.1 NFF- Handlingsplan.....	12
2.2 Relevant forskning	13
2.2.1 Fattigdom i Norge.....	13
2.2.2 Barnefattigdom og sosial deltakelse	14
3. Teoretiske perspektiv	16
3.1 Nyinstitusjonell teori.....	16
3.2 Nyinstitusjonalismens oversettelsesperspektiv.....	18
4. Metode.....	21
4.1 Forskningsdesign.....	21
4.2 Utvalg	22
4.3 Det kvalitative forskningsintervjuet og intervjuguide.....	22
4.4 Databehandling og analyse.....	25
4.5 Validitet og reliabilitet	25
4.6 Etske aspekter	26
5. Funn	28
5.1 Presentasjon av klubbene og informantene i undersøkelsen	28
5.2 Presentasjon av funn.....	32
5.2.1 Syn på fattigdom	32
5.2.2 Kostnadene knyttet til å spille fotball	36
5.2.3 Informantenes synspunkter om idrettspolitisk dokument.....	45
5.2.4 Tiltak i klubbene	50
6. Diskusjon	55

6.1	Hva syns aktører i breddeidretten om NIFs prioritering av å redusere økonomiske hindringer for barn/ungdom?	55
6.2	Har klubbene noen tiltak, eventuelt tiltenkte tiltak for å redusere økonomiske hindringer for barn og ungdom?	59
6.3	Avsluttende kommentarer	63
	Referanser	64
	Figur- og tabelloversikt	68
	Vedlegg	69

Forord

Å skrive masteroppgave har bydd på både oppturer og nedturer. Det ha vært tungt og krevende, men også veldig lærerikt og spennende. Nå som jeg endelig har kommet meg i mål er det flere jeg ønsker å takke.

Først av alt vil jeg få takke min veileder Fiona Dowling. Takk for at du veiledet meg gjennom en jungel av ideer, ubeslutsomhet, og til tider manglende motivasjon. Din kunnskap og støtte har vært til uvurderlig hjelp.

Videre ønsker jeg å takke alle informantene, som velvillig stilte til intervju og delte av sine tanker og erfaringer. Mine medstudenter fortjener også en takk. Brakketilværelsen hadde ikke vært like fornøylesfull uten dere tilstede.

Jeg vil også rette en stor takk til min kjære samboer Joakim for all støtte og beroligende ord jeg har fått i løpet av dette året. Jeg hadde ikke klart det uten deg.

Helt til slutt. Morfar, du var og fortsatt er min aller største inspirasjon til å fullføre skolegangen. Denne er til deg!

Karen Christine Werner Kamsvåg

Oslo, mai 2016

1. Introduksjon

” Noen tenker at man kun trenger et par sko og en shorts for å spille fotball i dag, men slik er det ikke i realiteten. Det er nok en stund siden fotball var noe absolutt alle kunne drive med”. - Fotballpappa til VG¹

Det er viktig å sørge for at barn skal kunne være aktive i samfunnet og i fritidsaktiviteter. Dette er også viktig i idrettssammenheng, da organisert idrett har en sentral plass i det norske samfunn og i barns oppvekst. En av grunnene til at noen blir holdt utenfor, er tilgang på penger. Organisert idrett koster, og for noen alt for mye. Idrettspolitisk dokument har i alle år vært farget av lovord om at idretten skal være for alle, og at alle skal inkluderes uansett forutsetninger og nivå. Men er dette realiteten? Det siste året har debatten om at klasseskillet øker i barne- og ungdomsidretten vært et hett tema i media. I en avstemning blant VGs lesere hvor de spør om det er et klasseskille i barneidretten, svarer 94 % ja (Ertesvåg & Hagen, 2015). Forskning viser også at idretten rekrutterer dårligere blant ungdom i familier med dårlig råd (Sanbæk & West-Pedersen, 2010). Dagens næringsliv har blant annet viet oppmerksomhet til kostnadene ved idrettsaktivitet. Deres beregninger viser at det koster mellom 20 000 og 300 000 kroner å ha en aktiv 14 åring på konkurransenivå i ulike idretter. Med i disse beregningene er obligatorisk treningsavgift, klubbmedlemskap, lisens/forsikring, treningstøy og utstyr, i tillegg til transportutgifter og egenandeler til reise. Håndball og fotball som er de mest populære ungdomsidrettene i Norge, beløper seg fra 20 000 til 30 000 kr i året for en aktiv 14 åring². Kommersialisering av idretten er også et tema som dukker opp. Det har oppstått en kultur, hvor det er om å gjøre å ha det 'beste' utstyret. Ved en slik kultur er det lett at grupper kan bli ekskludert ved at man skaper et nytt klasseskille (Seippel, Strandbu & Sletten, 2011). Selv om husholdningene i Norge har hatt en sterk inntektsvekst de siste tiårene, er det samtidig en økende andel barnefamilier med lav inntekt (Langeland, Ohrem & Lima, 2014). Disse familiene sliter med å få barna sine inn i den organiserte idretten. Slike forhold strider med gjeldene politikk, der visjonen er at idretten skal romme alle.

1 <http://www.vg.no/sport/fotball/norges-fotballforbund-nff/fotballpappa-betaler-30-000-kroner-i-aaret-for-sine-to-soenner/a/23665265/>

2 Dagens næringsliv: <http://www.dn.no/privat/privatokonomi/2006/10/13/barna-flar-deg>

Dagbladet skrev 06.05.2015 at Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) har mottatt flere bekymringsmeldinger fra fortvilte foreldre om at de ikke har råd til gi barna muligheten til å drive med idrett. Utviklingsleder i NIF, Anja Veum, sier til Dagbladet at det er spesielt to problemer relatert til økonomi norske barnefamilier opplever i møte med den organiserte idretten. Det første problemet er å i det hele tatt ha råd til å komme inn i idretten. Det andre problemet er å holde de i idretten etter hvert som barna blir eldre og utgiftene øker. Det er et problem som ikke blir snakket så mye om. Selv om penger er en barriere for mange er det ikke alle som sier ifra. Det kan være et stigma knyttet til det, sier Veum. Idrettsforbundet vil nå ta grep, og de vil særlig utfordre særforbundene, hvor det vel så mye handler om å skape en kulturendring, mener Veum (Baardsen, 2015).

Idrettsforbundets grep om denne problematikken ser vi allerede et resultat av i idrettspolitisk dokument for 2015-2019. Idrettspolitisk dokument (IPD) er en felles plan for hele den organiserte idretten i Norge. Den skal være styrende for alle medlemsorganisasjonene (NIF, 2015). I IPD for 2011-2015 var visjonen klar: ”idrettsglede for alle”, der en av hovedutfordringene var å ha en åpen og inkluderende idrett (NIF, 2011). Det har lenge vært fokus på inkludering, spesielt i forhold til funksjonshemmede og innvandrere. Ser vi derimot på idrettspolitisk dokument for 2015-2019, har det mål som å skape færre økonomiske hindringer for barn og ungdoms deltakelse i idrett kommet på dagsorden. I den nye planen står det en klar oppfordring til både kretser, særiddretter og idrettslag. I punkt 6.4 om idrettspolitiske føringer blir det spesifisert at selv om norsk idrett har en solid felles plattform i forhold til verdigrunnlag, tverridrettslig samarbeid og organisering lokalt, er det på noen områder viktig med tydelige føringer for hvilken retning arbeidet skal ta i denne tingperioden (NIF, 2015). I punkt 6.4 c står det følgende:

For å redusere økonomiske hindringer som står i veien for at alle barn og ungdommer skal ha råd til å delta i idrett, blir følgende viktig:

- Særiddrettene må systematisk forenkle og begrense kostnadsdrivende sider ved konkurransesystemer og idrettsutstyr for barn og unge.
- Særiddrettene må unngå å utvikle kulturer for omfattende reisevirksomhet og kostbare samlinger som forutsetning for at ungdom skal få utvikle sitt talent.

- Idrettskretsene og idrettsrådene må arbeide med å finne løsninger for barn og unge som har begrensede økonomiske ressurser.
- Idrettslagene må tilrettelegge for lokalt gjenbruk og utlån av utstyr.

(NIF, 2015, s.11)

Noen særforbund har allerede iverksatt noen tiltak. I Svømmeforbundet (NSF) er et av hovedmålene at det skal være et forbilde for andre idretter når det gjelder å motvirke økonomisk barrierer, og det vises gjennom å innføre retningslinjer for bruk av konkurransedrakter da disse kan være veldig dyre. Det har blitt vedtatt at denne typen drakter ikke bør brukes av utøvere under 13 år. Lederne i NSF ber også alle klubbene sine om å ha klare anbefalinger i sin medlemsinformasjon, slik at man unngår at barn og foresatte blir utsatt for et unødvendig kjøpepress (Kjensli, 2015). Det norske sykkelforbundet (NCF) har også innført retningslinjer for sine medlemmer. I deres reglement om sykler og type, har det blitt innført en ny regel om hvilke utstyr barn fra 6-16 år får lov til å bruke i konkurransesammenheng. En komplett konkurransesykkel skal veie minst 8 kg, ferdig klargjort for ritt (Utstysreglement, u.å.). Dette betyr at de letteste og dermed dyreste syklene utgår, som er med å holde kostnadene nede.

På bakgrunn av at fotball er den idretten som står meg nærmest, samtidig som det er den idretten flest barn og unge er organisert under i Norge (NIF, 2011), ønsket jeg å høre hva aktører i breddefotballklubber tenker rundt målsetninger knyttet til økonomiske barrierer. Blir idrettspolitiske føringer vektlagt i det daglige arbeidet som blir gjort i klubbene? Opplevs økonomiske hindringer som et problem blant aktørene? Hvilke tiltak har klubbene eventuelt igangsatt for å kunne redusere økonomiske hindringer for barn og ungdom?

Her i Norge har Skille (2009) i sin analyse undersøkt forholdet mellom idrettslagets politikk og praksis på den ene siden, og sentral idrettspolitikk på den andre siden. Han har sett på hvorvidt idrettslagets representanter forholder seg til den politikken som er formulert i stortingsmeldinger og idrettspolitiske dokumenter. Som teoretisk utgangspunkt har Skille (2009) benyttet seg av et ovenfra og ned- perspektiv der han tar for seg tre politiske verktøy identifisert av Seippel (2005, 2006), og et nedenifra og opperspektiv ved bruk av Campbells (2004) oversettelsesperspektiv. Sett fra idrettslagenes og idrettsrepresentantenes side, er det ikke idrettspolitiske mål og føringer slik det er

formulert i statlige dokumenter, som er utgangspunktet og motivasjonen for deres virksomhet. Det er den lokale konteksten idrettslaget befinner seg i og de utfordringer og behov som finnes der som styrer det daglige arbeidet. Man kan si at det skjer en lokal rekombinering (Campbell, 2004).

Med dette som utgangspunkt ønsker jeg å undersøke om tilsvarende forhold gjelder når 'fattige' barn og unge skal inkluderes i breddefotballklubber.

Mine problemstillinger:

Med utgangspunkt i at IPD for 2015-2019 nylig er vedtatt, er det for tidlig å vurdere dens virkning på praksis. Det jeg derimot kan undersøke, er i hvilken grad dens innhold er kjent og i hvilken grad aktørene i idrettslagene meddeler dens vektlegging av inkludering av 'fattige' barn og unge. Jeg ønsker også å undersøke om klubbene har noen tiltak, eller tiltenkte tiltak i arbeidet for å inkludere barn og unge som har manglene økonomisk støtte hjemmefra.

Mine problemstillinger er følgende:

Problemstilling 1: Hva syns aktører i breddeidretten om NIFs prioritering av å redusere økonomiske hindringer for barn/ungdom?

Problemstilling 2: Hvilke tiltak for å redusere økonomiske hindringer for barn/ungdoms deltakelse i breddefotballag eksisterer og/eller planlegges for fremtiden?

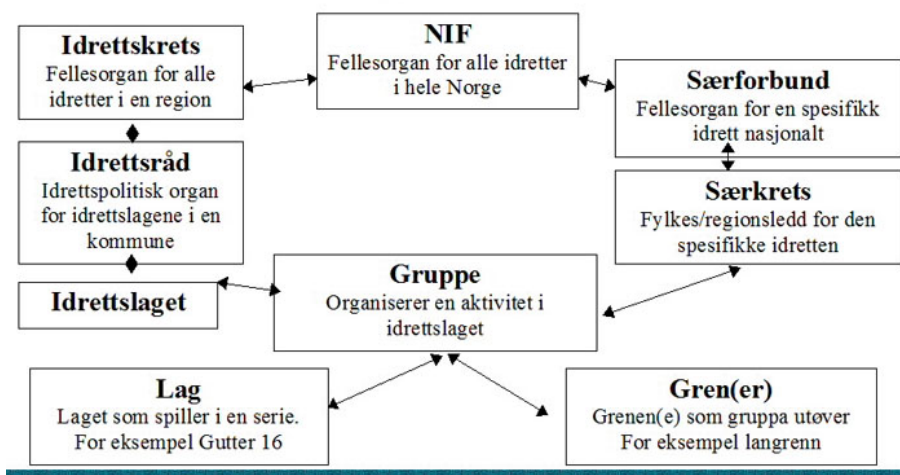
2. Konteksten til undersøkelsen

Dette kapittelet er delt inn i tre deler. Først en kort innføring i norsk idretts oppbygging og organisatoriske utfordringer. Deretter tar jeg for meg Norges fotballforbund og deres handlingsplan, og hva den sier om inkludering av barn og unge med økonomiske begrensninger. Til slutt kommer en oversikt over forskning på fattigdom i Norge. Dette kapittelet skal gi leseren en forståelse av det feltet som blir studert.

2.1 Norsk idrett

NIF har monopol over den organiserte idretten i Norge (Enjolras & Waldahl, 2009). Kort fortalt betyr det at alle barn og unge som vil drive organisert idrett i Norge, må være medlem av et idrettslag i regi av NIF, og at midler som staten setter av til organisert idrett, hovedsakelig går til NIF. NIF som organisasjon har en hierarkisk oppbygging (se Figur 1), som går fra det lokale til det nasjonale. I tillegg til dette er NIF delt inn i to linjer, mellom særforbund og NIF sentralt. Særforbundslinjen består av særforbund og særkrets, som har det idrettsfaglige ansvaret i organisasjonen. NIF-linjen består av den sentrale administrasjonen i NIF, idrettskretser og idrettsråd, og har en mer idrettspolitisk og strategisk rolle. Idrettslagene er medlemmer av begge linjene. Særforbundet er en sammenslutning av idrettslag som organiserer en bestemt idrett, og er den høyeste faglige myndigheten for den aktuelle idretten. (Enjolras & Waldahl, 2009). Selv om organisasjonen har en hierarkisk oppbygging, er det som Vedung kaller det en moderne iverksettingsstruktur (Siert av Opedal og Bergsgard, 2009). Politikerne sitter ikke på toppen og gir instruksjoner om hvordan idrettspolitikken skal iverksettes til lavere nivåer i organisasjonen. Det fins derfor ikke et eget idrettspolitisk iverksettingsapparat. Staten er avhengig av en tredjepart, nemlig idretten og til slutt idrettslagene, som kan utgjøre politiske mål til praktisk handling (Opedal & Bergsgard, 2009). Staten og kommunens viktigste virkemidler er politiske utforminger gjennom idrettspolitiske dokumenter og finansiering. Dette viser til en gjensidig avhengighet ved at staten er avhengig av idretten for å få ut sin politikk, mens idretsorganisasjonene på sin side er avhengig av offentlig støtte for å drive sin virksomhet (Opedal & Bergsgard, 2009).

Organisering av norsk idrett

Figur 1: Organisasjonskart- Norsk idrett. Hentet fra idrett.no (NIF, (s.a-a).

Den organiserte idretten i Norge er først og fremst bygget på frivillighet, der det meste av arbeidet gjøres av engasjerte foreldre. Foreldre som i hovedsak er motivert på vegne av sine egne barn (Enjolras & Seippel, 2001). Som nevnt over må særidrettene forholde seg til sine respektive særforbund, som i dette tilfelle er Norges fotballforbund (NFF). Vi har sett at andre særforbund tar ansvar i forhold til å hindre at deltakelsen i idretten blir for dyr. Hva gjør NFF i sitt arbeid for å inkludere barn og ungdom med økonomisk begrensninger?

2.1.1 NFF- Handlingsplan

NFF sin visjon bygger ikke overraskende på NIFs visjon, nemlig at det skal være "fotballglede, muligheter og utfordringer for alle" (NFF, 2016, s. 2). I handlingsplanen for 2016-2019 er NFFs verdier: trygghet, glede, respekt, likeverd og folkelighet (NFF, 2016, s. 3). Øverst i planen står NFF sine satsningsområder for de kommende fire årene. Disse er: kvalitetsklubb, jenter og spillerutvikling. Å redusere økonomiske hindringer for at barn og unge skal få delta er med andre ord ikke et av satsningsområdene denne perioden. Handlingsplanen er delt opp ut i fra tre kjerneområder: sport, samfunn og organisasjon. Under sport er det lagt vekt på kompetanse, kvalitet og utvikling, både i

barne- og ungdomsfotballen. En av utfordringene som trekkes frem er ”tilpasset aktivitet for alle”, der prioriteringen skal være å utvikle nye spillerutviklingstiltak og etablere lavterskeltilbud. Det er ikke spesifisert noe utover det. Under samfunn legger NFF vekt på at fotballen, med alle dens medlemmer, har et stort samfunnsansvar. Her står det at visjonen ”fotball for alle” forplikter organisasjonen til å legge forholdene til rette for at alle som vil skal få delta. Ett av hovedmålene er at klubben må balansere kvalitet og kostnad for spillerne, slik at økonomi ikke skal utelukke noen. Videre står det at ”inkludering skal foregå i den ordinære aktiviteten i klubbene”, men at særtilbud kan opprettes hvis klubben føler det er hensiktsmessig (NFF, 2016). Tanken bak disse føringene er god, men som nevnt finnes det ikke et iverksettingsorgan som styrer det klubbene skal gjøre. Fordi det er lagt opp til et ”manøvreringsrom” hvor klubbene kan styre litt som de vil, er det opp til hver enkelt klubb hva de faktisk ønsker å prioritere. En klubb som har fokus på talentutvikling vil kanskje heller prioritere å utvikle nye spillerutviklingstiltak fremfor å etablere lavterskeltilbud? Gjenspeiler disse føringene klubbens praksis med tanke på å skape et tilbud for alle? Og samsvarer egentlig idrettspolitiske mål med idrettslagenes praksis? I lys av mine problemstillinger er det aktuelt å spørre hva som skjer med målsetninger om økonomi.

2.2 Relevant forskning

2.2.1 Fattigdom i Norge

Norge er en velferdsstat, noe som innebærer at en skal forsøke å bekjempe sosiale ulikheter og fattigdom i samfunnet. Det var ikke før i 2001 under Bondevik-regjeringen at fattigdom på nytt ble satt på dagsorden og det begynte å forskes på temaet. I fattigdomsforskningen er det vanlig å skille mellom absolutt og relativ fattigdom. Absolutt fattigdom forstås som det å ikke ha nødvendige ressurser som mat, klær og husly. I Norge hvor levestandarden generelt er høy, brukes begrepet relativ fattigdom. Det går ut på at folk har mat, hus og klær, men mangler mulighet til å opprettholde en levestandard og sosialt aktivitetsnivå som står i forhold til det som er vanlig i det samfunnet man bor i (Fløtten, Dahl & Grønningsæter, 2001). Lav inntekt er ofte brukt som en indikator på fattigdom. I Norge er det vanlig å definere de som har under 50 % av medianinntekten som fattige. Medianinntekten er det midterste beløpet i inntektsfordelingen, etter at en har sortert alle inntektene etter størrelse. Det vil si at det er like mange personer med inntekt over medianen som under i hele befolkningen (Ytrehus, 2004). Et slikt relativt inntektsmål tar hensyn til at det kreves større

økonomiske ressurser for å delta i samfunnet i et rikt land enn i et fattig (St. meld. Nr 6 (2002-2003)).

Tall fra statistisk sentralbyrå viser at andelen barn som vokser opp i familier med vedvarende lavinntekt har økt de siste årene (Epland & Kirkeberg, 2015). Selv om husholdningene i Norge har hatt en sterk inntektsvekst, gjelder det ikke alle. Blant barnefamiliene gjelder dette enslige forsørgere, men også par med barn mellom 0-6 år. Barn med innvandrerbakgrunn utgjør over halvparten av alle barn i økonomisk utsatte familier (Epland & Kirkeberg, 2015). Oslo har størst andel barn med vedvarende lavinntekt. Hvert tiende barn bor i hovedstaden, samtidig er mer enn hvert femte barn i lavinntektsgruppen bosatt her. Dette gjør at Oslo er i en særstilling (Epland & Kirkeberg, 2015).

2.2.2 Barnefattigdom og sosial deltakelse

Studier viser at barn som vokser opp med en svak økonomi vil kunne erfare eksklusjon fra en rekke arenaer og aktiviteter som barn flest deltar i, ettersom disse i en økende grad har en prislapp (Harju 2008; Thorød 2008). Dette ser vi også i idretten. Den norske forskningen på fattigdom viser at de fleste barn i Norge deltar i organisert fritidsaktiviteter, men at barn av lavinntektsfamilier deltar sjeldnere enn andre barn. ”Barn og unges levekår i lavinntektsfamilier. En panelstudie” (Sandbæk & West-Pedersen, 2010) ble igangsatt ved at fattigdom og fattigdomsbekjempelse kom på den politiske dagsorden, og tar blant annet for seg barns fritid og sosial deltakelse. Hensikten med dette prosjektet var å se nærmere på hva det innebærer for barn å vokse opp i familier med lav inntekt. Prosjektet består av tre datainnsamlinger fra 2003, 2006 og 2009, med flere enn 1000 barn og foreldre. Undersøkelsen studerte levekårene til barn i familier som i år 2000 hadde en inntekt under 60 % av medianinntekten. Deres funn viser at barn fra lavinntektsfamilier i noe mindre grad deltar i organiserte fritidsaktiviteter enn barn ellers og dette gjelder særlig jenter med ikke-vestlig bakgrunn (Sandbæk & West-Pedersen, 2010).

Seippel, Strandbu og Sletten (2011) har i sin rapport ”Ungdom og trening. Endring over tid og sosiale skillelinjer” undersøkt treningsvanene til norsk ungdom, ved å se på ulike skillelinjer som kjønn, alder, klassebakgrunn, majoritet og minoritets bakgrunn og om foreldrene har dårlig råd. Datamaterialet i rapporten er de tre omfattende ”Ung i Norge”

undersøkelsene fra 1992, 2002 og 2010. Disse undersøkelsene er landsrepresentative for ungdommer i Norge i alderen 13-18 år. I undersøkelsen ser forskerne nærmere på hvordan økonomisk og kulturell kapital har betydning for treningsaktivitet. Undersøkelsen viser at det er en klar effekt av fattigdom, det vil si at barn og unge som oppgir at familien de siste to årene har hatt dårlig råd trener mindre, og effekten er mest utpreget i forhold til det å trene i idrettslag. Sammenligner man med andre treningsarenaer som treningsstudio og egentrening, viser tallene at ungdom i familier med dårlig råd sjeldnere enn andre trener i idrettslag (Seippel, Strandbu & Sletten, 2011). Dette er en sterk indikasjon på at den organiserte idretten kan være for dyr.

Thorød (2012) har i sin artikkel "Er det for dyrt" sett på forhold som påvirker barn i lavinntektsfamiliers deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter. Datamaterialet er fra den kvalitative delen av prosjektet: "Barns levekår- Betydningen av familiens inntekt", hvor 26 barn i alderen 11-13 har blitt intervjuet om sitt hverdagsliv. Måten barna omtaler sin deltakelse på viser to hovedveier inn i aktivitetene: Vennestyrte eller interessestyrte valg. Går man derimot mer i dybden av deres historier, er det familiens økonomi som til slutt snevrer inn de reelle valgmulighetene (Thorød, 2012).

3. Teoretiske perspektiv

For å belyse forholdet mellom idrettslagenes praksis og sentral idrettspolitik, skal jeg anvende nyinstitusjonalismens oversettelsesperspektiv, hvor jeg tar utgangspunkt i Campbells (2004) to begreper: Rekombinering (*Bricolage*) og oversettelse (*translation*). Dette teoretiske perspektivet gir meg muligheten til å ta utgangspunkt i det mottagende ledd for idrettspolitikken, nemlig idrettslagene.

Oversettelsesperspektivet søker å danne et rammeverk for å kunne analysere institusjonell endring innad i en organisasjon. I denne studien av breddefotballklubber, avhenger blant annet endring av aktørenes evne og vilje til å implementere idrettspolitiske føringer. Først vil hovedargumentene innen nyinstitusjonell teori bli presentert (Meyer & Rowan, 1977) før jeg går nærmere inn på Campbells (2004) rekombinering og oversettelses – perspektiv.

3.1 Nyinstitusjonell teori

Institusjonell teori er en mye brukt organisasjonsteori som blomstret opp under navnet nyinstitusjonell teori på 1970-tallet (Greenwood, Oliver, Suddaby, & Sahlin-Andersson, 2008). Nyinstitusjonell teori kan anvendes på forskjellige måter i ulike fagfelt.

Varianten som anvendes i denne studien, er den som står sosiologien nærmest, og som har utmerket seg mest i organisasjonsteorien. Meyer og Rowan (1977) og DiMaggio og Powell (1983) er sentrale bidragsyttere til nyinstitusjonell teori.

Begrepet institusjon blir i dagligtalen betegnet som konkrete innretninger i samfunnet, som et sykehus eller en skole. I denne studien og i samfunnsvitenskapen generelt, brukes ordet i en mer utvidet og abstrakt betydning. En institusjon kan defineres som ”et sett med normer og en sosial praksis som regulerer den måten samfunnsmedlemmer løser viktige og tilbakevendende oppgaver på” (Skirbekk, 2015). I det moderne samfunn oppstår formelle organisasjonsstrukturer i en høyst institusjonalisert kontekst.

Institusjonalisering er i følge Meyer og Rowan (1977), ”the processes by which social processes, obligations, or actualities come to take on a rule-like status in social thought and action” (s. 341). Et eksempel på dette er legeyrket, som er en høyt institusjonalisert rolle i samfunnet. Dette yrket innehar en spesifikk sosial rolle med tanke på adferd, relasjoner og forventninger (Meyer & Rowan, 1977). For å dra paralleller til idretten vises det til NIF og deres monopol i norsk idrett. Det er nok mange i den norske

befolkningen som tenker på NIF når det snakkes om norsk idrett. Det kan sies å være normen i samfunnet.

Organisasjoner som gjenspeiler institusjonelle regler har en tendens til å dempe de formelle strukturene ved å forme løse koblinger. De løse koblingene fører til at det blir avstand mellom de formelle strukturene og den faktiske aktiviteten som skjer i organisasjonen (Meyer & Rowan, 1977). Glassman (sitert av Orton & Weick, 1990) mener at løse koblinger er tilstede når organisasjoner enten har få variabler til felles, eller når de variablene de har til felles, er svake. Når organisasjonen bevisst skaper en distanse mellom det de sier de gjør og det de faktisk gjør, er det trolig at distanseringen brukes som en strategi for å oppnå stabilitet (Orton & Weick, 1990). Når den løse koblingen oppstår mer ubevisst, kan det være et resultat av dårlig kommunikasjon i organisasjonen. Ubevisste løse koblinger er veldig vanlig i idretten, der det er liten kontroll og sammenheng mellom det organisasjonen sier den gjør og det den faktisk gjør (Meyer & Rowan, 1977). Distanseringen kan på sikt skape splid mellom hovedorganisasjonen og de som er i idrettslaget hver dag og utfører aktivitetene (Meyer & Rowan, 1977).

Institusjonell isomorfisme er et begrep som ble introdusert av DiMaggio & Powell (1983). Isomorfisme betyr at organisasjoner på grunn av usikkerhet og eksternt press, kopierer strukturen til suksessfulle organisasjoner i samme felt for å øke sin legitimitet og muligheter til å overleve. Institusjonell teori og isomorfisme gjelder spesielt for organisasjoner som har en viss statlig styring (DiMaggio & Powell, 1983). Dette gjelder i aller høyeste grad den organiserte idretten og NIF, da de er avhengig av statlig styring og støtte med tanke på finansieringen av aktiviteten. DiMaggio og Powell (1983) identifiserer tre mekanismer for institusjonell isomorfisme: tvangspreget, mimetisk og normativ isomorfisme. *Tvangspreget* isomorfisme innebærer at organisasjonene utsettes for enten press, tvang, overtalelse eller invitasjon fra omgivelsene i retning av å innføre spesifikke organisatoriske løsninger eller endringer. *Mimetisk* isomorfisme går ut på at organisasjoner hermer eller etterligner sine omgivelser, et strategisk valg som blir gjort for å håndtere usikkerhet og tvetydighet knyttet til organisasjonens forståelse av egen teknologi, egne målsetninger og trekk ved omgivelsene. Fotballakademiene som har dukket opp i flere breddefotballklubber den siste tiden, kan være tegn på tvangspreget og mimetisk isomorfisme, ved at klubbene føler et press fra omgivelsene på å gi et

tilsvarende tilbud til sine medlemmer. *Normativ* isomorfisme stammer fra profesjonaliseringen, og knyttes særlig til profesjonsnormer som spres gjennom faglige nettverk. I idretten kan dette for eksempel ses når NIF ansetter noen med Sport Management utdanning i administrative stillinger. Isomorfisme kan, i følge DiMaggio og Powell (1983), føre til at idrettsorganisasjoner blir mer og mer like hverandre. Dette kan skyldes både press og krav fra omgivelsene, men også på grunn av den usikkerheten som råder i organisasjonen.

Den klassiske nyinstitusjonalismen legger vekt på hvordan organisasjoner innen et felt ligner på hverandre, hvor eksternt press er prioritert fremfor interne forhold. Empiriske studier fra Norge viser derimot at frivillige organisasjoner, og da spesielt idrettsorganisasjoner, er ganske så forskjellige (Enjolras & Seippel, 2001; Seippel, 2003). Campbell (2004) og oversettelsesteorien tilbyr et nytt perspektiv som foreslår at organisasjoner faktisk tar i betraktning endringer i sitt eget miljø, ved å adoptere institusjonelle mekanismer fra et annet felt eller suksessfulle deler av sitt eget felt. I motsetning til *diffusjon*, som blir brukt for å beskrive prosessen hvor organisasjoner adopterer institusjonelle mekanismer, har begrepet *oversettelse* blitt introdusert. Oversettelsesteorien tilbyr et rammeverk for å kunne analysere institusjonelle endringer innad i en organisasjon. I denne studien, som omhandler breddefotballklubber, avhenger endring blant annet av den sentrale idrettspolitikken. Det er først når idrettspolitikken er behandlet i idrettslagene, at eventuelle utfall kan observeres (Skille, 2008).

3.2 Nyinstitusjonalismens oversettelsesperspektiv

Campbell (2004) kritiserer tidligere paradigmer av institusjonalismen for å ikke oppklare de kriterier som er selve grunnlaget for å kunne analysere institusjonell endring, ei heller de underliggende mekanismene som tar for seg institusjonell endring. Campbell (2004) skisserer to mekanismer som forklarer hvordan organisasjoner tilpasser og endrer seg, kalt *rekombinering* (bricolage) og *oversettelse* (translation). Rekombinering går ut på å sette sammen institusjonelle elementer innen en gitt kontekst på nye måter; "... actors often craft new institutional solutions by recombining elements in their repertoire through an innovative process of bricolage whereby new institutions differ from but resemble old ones"

(Campbell, 2004, s. 69). Oversettelse går ut på å importere institusjonelle elementer fra en annen kontekst; "...Translation involves the combination of new externally given elements received through diffusion as well as old locally given ones inherited from the past" (Campbell, 2004, s. 80).

Teoretikere innen institusjonalismen bruker begrepet diffusjon når de refererer til spredningen av institusjonelle prinsipper eller praksis, en prosess der det er svært lite involvering fra aktørene. De velger å ignorere hva som skjer når et institusjonelt prinsipp eller praksis når frem til organisasjonen, og hvordan organisasjoner faktisk går frem og adopterer disse prinsippene og praksisene (Campbell, 2004). Det blir her antatt at disse prinsippene og praksisen bare blir adoptert ukritisk og som Campbell (2004) presiserer er vi da etterlatt med et "sort hull" uten noen spesifikke mekanismer som viser til at disse praksisene og prinsippene faktisk blir tatt i bruk i organisasjonen. I den forstand, synes diffusjon å være en tankeløs mekanisk overføring av informasjon fra ett sted til et annet (Rao et al., 2003; Haveman 2000, sitert av Campbell, 2004).

I følge Campbell (2004) har studier vist at konseptet diffusjon er underteoretisert. De feiler i å erkjenne at når institusjonelle prinsipper og praksiser vandrer fra en side til en annen, implementerer eller vedtar mottakeren det på forskjellige måter, og i mer eller mindre grad, avhengig av deres lokale, sosiale og institusjonelle kontekst;

More specifically, new ideas are combined with already existing institutional practices and, therefore, are translated into local practice in varying degrees and in ways that involve a process very similar to bricolage. The difference is that translation involves the combination of new externally given elements received through diffusion as well as old locally given ones inherited from the past.
(Campbell, 2004, s. 80)

Dette kan overføres til idretten ved at sentral idrettspolitikk overføres og fortolkes i en annen kontekst, for eksempel idrettslagene som representerer lokalt nivå, som setter det ut i livet i sin oversatte versjon (Skille, 2009). Rottenburg (1996) forklarer oversettelsesprosessen på en god måte ved å anvende en metafor om ballspill, noe som også passer denne studien bra; "Only if the actors catch the ball and pass it on, i.e. they collaborate, can the game continue" (s. 214-215). På denne måten skjer det ikke bare en

import, men en lokal tilpasning av den aktuelle tingen eller ideen (Rottenburg, 1996). Sett ut i fra studiens problemstilling, er det bare hvis aktørene i idrettslaget velger å spille “ballen” videre, at idrettspolitiske føringer kan bli implementert.

En kritikk til oversettelsesteorien, kan i følge Skille (2008) være at den sentrale idrettspolitikken blir sett på som noe som er ”der ute”, som noe som kanskje blir, eller kanskje ikke blir importert, oversatt eller implementert. Dette perspektivet tar ikke i betraktning det helhetlige bildet av organisasjonsfeltet, som blant annet kan innebære at representanter av en idrettsorganisasjon er en del av en koalisjon, og på den måten kan påvirke beslutningsstakende organer i idrettspolitikken (Skille, 2008).

4. Metode

Ordet metode betyr opprinnelig ”veien til målet” (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 83). En forskningsmetode kan derfor ses på som et redskap vi bruker i møte med noe vi vil undersøke, og som hjelper oss å samle inn den informasjonen vi har bruk for (Dalland, 2012). Hensikten med dette kapitlet er å redegjøre for hvilke metodiske fremgangsmåter som er benyttet for å finne svar på oppgavens problemstilling; hva aktører i breddeidretten syns om NIFs prioritering av å redusere økonomiske hindringer for barn/ungdom og hvilke tiltak for å redusere økonomiske hindringer for barn/ungdoms deltakelse i breddefotballag som eksisterer og/eller planlegges for fremtiden?

For å finne svar på disse spørsmålene ønsket jeg å snakke med de det gjaldt, som i denne studien var styreledere og lagledere i breddefotballklubber. Som Kvale og Brinkmann (2009) så fint legger det frem; ”Hvis du vil vite hvordan folk betrakter verden og livet sitt, hvorfor ikke tale med dem?” (s. 17). ”Kvalitative tilnærminger gir grunnlag for fordykning i de sosiale fenomener vi studerer” (Thagaard 2013, s. 11) Et kvalitativt forskningsintervju gir deg muligheten til å gå mer i dybden i de temaene som berører undersøkelsen, og er derfor sett på som den mest hensiktsmessige metoden i forhold til problemstillingen i denne studien.

4.1 *Forskningsdesign*

Et forskningsdesign er en overordnet plan på hvordan forskeren skal gå frem for å finne svar på satt problemstilling (Andersen, 2013). Denne studien går under det vi kan kalle et casestudie. Andersen (2013) definerer et casestudie som ”et intensivt studie av en eller noen få enheter. Case kan være organisasjoner (eller deler av dem), beslutninger, forhandlinger, en diskurs, et hendelsesforløp, en handling, en prosedyre, et utsagn etc.”(s. 23). Casen i denne studien er; inkluderingsarbeid i breddefotballklubber. Fenomenet som undersøkes er idrettspolitiske føringer som går på å redusere økonomiske hindringer for barn og unge, og dens betydning på praksis. Intervjupersonene er min kilde til informasjon. Klubbene er kontekstene der casen undersøkes i.

4.2 Utvalg

Intervjupersonene ble valgt på bakgrunn av deres egenskaper eller kvalifikasjoner som var strategiske for problemstillingene og de teoretiske perspektivene (Thagaard, 2013). Jeg gjør derfor et strategisk utvalg, ved å innhente informasjon fra såkalte nøkkelpersoner, som kan hjelpe meg til å finne svar på min problemstilling (Thagaard, 2013). Utvalgsted er valgt på bakgrunn av et høyt antall barn i lavinntektsfamilier i dette området, men også på bakgrunn av egne kontakter i miljøet, tid og ressurser. Breddedefotballklubbene ble valgt ut i fra tre kriterier. Klubbene skulle: 1) være mellomstore klubber fra samme by, 2) ikke ha A-lag på høyere nivå enn 2 divisjon og 3) ha ulike satsningsområder og sosioøkonomiske utgangspunkt.

Etter en gjennomgang av idrettslag fra den aktuelle byen, ble fire klubber kontaktet i oktober 2015. Valget havnet på fire fleridrettslag, der fotballavdelingen er den største. Etter mye frem og tilbake, valgte jeg å intervju en styreleder og en lagleder fra hver klubb. Jeg valgte å intervju styreledere fordi de sammen med klubbens styre har ansvaret for klubbens mål og strategiarbeid. Lagledere, fordi de jobber enda tettere på medlemmene i klubbene, som da er spillerne og deres foreldre. Dette mente jeg ville gi utfyllende data i forhold til problemstilling. Syv aktører fra fire breddidrettsklubber, fire styreledere og tre lagledere ble intervjuet. Utgangspunktet var at jeg skulle intervju en styreleder og en lagleder fra hver klubb, men grunnet komplikasjoner med et av intervjuene, ble det bare intervjuet tre lagledere.

Intervjuet med styreleder, i klubben der laglederen manglet, var et av de lengre intervjuene, som ga meg mye relevant og utfyllende informasjon. Jeg betrakter derfor dataene som tilstrekkelige i denne klubben.

4.3 Det kvalitative forskningsintervjuet og intervjuguide

”Intervjuer egner seg godt om man ønsker informasjon om personers opplevelser, synspunkter og selvforståelse” (Thagaard, 2013, s. 13). Et kvalitativt forskningsintervju var derfor foretrukket som metode i denne undersøkelsen. Et kvalitativt forskningsintervju kan utformes på ulike måter. Lite strukturert, delvis strukturert og relativt strukturert. Jeg valgte en delvis strukturert tilnærming, som er den mest brukte i kvalitative intervjuer. Her er temaene i hovedsak fastlagt på forhånd, men rekkefølgen kan bestemmes underveis (Kvale & Brinkmann, 2015). Dette gjorde det enklere for meg

å følge intervjupersonens fortelling hvor jeg samtidig sørget for at alle viktige tema ble diskutert i løpet av intervjuet. En oversikt over undersøkelsens tema, med tilfølgende spørsmål ble nedskrevet i en intervjuguide. Intervjuguiden besto av temaene: Bakgrunn og erfaringer, økonomi og utgifter, barnefattigdom og idrettsdeltakelse, idrettspolitiske føringer og tiltak. I tillegg til intervjuguiden kom jeg med oppfølgingsspørsmål underveis i intervjuene der jeg følte jeg trengte mer informasjon eller oppklaring fra informanten (Thagaard, 2013). Patton (1990) legger vekt på viktigheten av hvordan spørsmålene stilles. I følge Patton (1990) er minimumskravet at spørsmålene skal være åpne, nøytrale og tydelige. Hvordan forskeren formulerer spørsmålene har derfor mye å si. Jeg var bevisst på, både da jeg skrev intervjuguiden og under intervjuene, å stille åpne spørsmål og på den måten unngikk jeg å stille typiske ja og nei spørsmål.

I forkant av datainnsamlingen ble det gjort et prøveintervju med en person som passet inn i studiens strategiske utvalg. Prøveintervjuet ble utført med den hensikt å luke bort mindre relevante spørsmål. På bakgrunn av tilbakemeldingene jeg fikk, ble intervjuguiden revidert noe. Dette ga meg en bedre forutsetning for å lage en god intervjuguide (Thagaard, 2013). Lydopptaker ble benyttet under intervjuene, samtidig som jeg skrev ned stikkord som jeg mente var relevante underveis. Jeg fant fort ut at det å skrive notater, og samtidig følge med på det intervjupersonen sier, ikke er en enkel oppgave. På bakgrunn av dette og mangel på erfaring, valgte jeg å notere mindre og heller vie min fulle oppmerksomhet til det som ble sagt. På den måten kunne jeg også stille bedre oppfølgingsspørsmål. I og med at jeg "bare" hadde 7 informanter, var det forholdsvis enkelt å skille intervjuene fra hverandre.

Informantene ble kontaktet via e-post med vedlagt informasjonsskriv og samtykkeskjema, slik at de var godt informert om studien. Et overordnet mål ved intervjusituasjonen er å skape en tillitsfull og fortrolig atmosfære (Thagaard, 2013). Jeg la derfor opp til at informantene selv kunne velge tid og sted, i håp om at dette ville gjøre de mer komfortabel med situasjonen. På den måten la jeg heller ingen unødvendig press på informantene, som kunne ha ført til at de ønsket å trekke seg. Tre av intervjuene ble avholdt hjemme hos informanten, tre på klubbhuset og én på jobb. Det lengste intervjuet hadde en varighet på 1 time og 40 min, det korteste var ca en time. Flertallet av informantene svarte forholdsvis kjapt på forespørselen om å delta i undersøkelsen, noe som kan ses i sammenheng med at flere uttrykte en stor interesse for

studiens tema. Det bekreftet studiens relevans, noe som ga meg videre motivasjon i arbeidet.

Å forstå "språket" og kulturen til det miljøet som skal studeres, er vesentlig for å få de data man er ute etter (Fontana & Frey, 2005). Det at jeg har spilt fotball i mange år, og kjenner til miljøet kan ha vært med å gi meg en bedre forståelse, men også gitt meg en viss "bagasje" som kan ha preget intervjusituasjonen og til slutt dataene.

Forskningsintervju handler om å lede intervjupersonen gjennom bestemte temaer, ikke til bestemte meninger (Kvale & Brinkmann, 2015). For meg var det viktig å være tydelig på at jeg ønsket å belyse deres "side av saken" og at jeg var der for å lytte til hva de hadde å si. I de første intervjuene var jeg nok litt for ivrig, og hadde en tendens til å avbryte og komme med innspill litt for ofte. Dette klarte jeg å korrigere på under de neste intervjuene. Ellers opplevde jeg at intervjuene fløt godt, uten noen store misforståelser eller ubehageligheter. Informantene var villige til å fortelle og virket komfortable i intervjusituasjonen.

Thagaard (2013) tar opp problematikken rundt forholdet mellom informant og forsker. Det er viktig å reflektere over hvilken posisjon man har til den man intervjuer. Informantene i denne studien var både menn og kvinner, i ulike aldre (alle eldre enn meg) og med forskjellige yrker. Dette er faktorer som har spilt inn på intervjusituasjonen og som har vært med å forme dataene (Thagaard, 2013). Da alle intervjuene var fullført, fikk jeg tid til å reflektere. Informantenes personlighet var en påvirkende faktor for intervjusituasjonen. Dette på grunnlag av at jeg naturlig tok en mer aktiv rolle og ledet samtalen når informanten var passiv, og omvendt. Dette hadde innvirkning på de data jeg fikk samlet inn. Man har heller ingen garanti på om informanten snakker sant. Forteller informanten det de tror forskeren vil høre eller kanskje de unnlater å fortelle noe fordi de er redd for konsekvensene? Dataene må alltid forstås i konteksten der de innhentes. Det kan være mangfoldige og motsetningsfulle 'sannheter'. Jeg har forsøkt å redegjøre for hvordan data er innhentet og analysert med tanke på undersøkelsens troverdighet.

4.4 Databehandling og analyse

Dataene ble samlet gjennom lydopptak. Neste steg var å få datamaterialet nedskrevet på papir, også kalt transkribering. Ved å få datamaterialet ned på papir, ble det lettere å få oversikt og struktur, som også gjorde det mer håndterlig for analyse (Kvale & Brinkmann, 2015). Etter transkriberingen satt jeg igjen med 197 sider med råmateriale. Datamaterialet ble oppbevart på et kodesikret sted hvor kun jeg hadde tilgang.

På bakgrunn av forskningsspørsmål og intervjuguidens oppsett har studien en temasentrert analytisk tilnærming til datamaterialet, hvor hovedpoenget er å gå i dybden på de temaene studien bygger på (Thagaard, 2013). Før man går i gang med analysearbeidet er det viktig å lese godt igjennom transkripsjonsnotatene sine. Da jeg følte jeg hadde god nok oversikt, begynte jeg på selve analyseprosessen. Første del av analyseprosessen gikk ut på å knytte ord og begreper til avsnitt av teksten som beskriver meningsinnholdet (Thagaard, 2013). Fordi rekkefølgen på spørsmålene var ulik i hvert intervju, valgte jeg først å markere teksten ut i fra de ulike temaene. Da fikk jeg bedre oversikt over hva som stod hvor. Neste steg ble å kommentere kort på de ulike avsnittene for å trekke frem det mest relevante av hva som ble sagt. Relevante sitater ble også fremhevet i teksten. Neste steg i analysen var å trekke utsnitt av data inn i matriser. Dette gjør at man kan sammenligne informasjon på en mer systematisk måte (Kvale & Brinkmann, 2015). Kategoriene i matrisen representerte hovedtemaene i studien. Spørsmålene fra intervjuguiden ble så ført inn under hvert hovedtema. På den måten fikk jeg samlet alle informantenes svar under hvert tema og hvert spørsmål. Dette gjorde det lettere å sammenligne funnene (Thagaard, 2013).

Da den analytiske prosessen var gjennomført, satt jeg igjen med mine tolkninger som er utgangspunktet for funn- og diskusjonskapittelet.

4.5 Validitet og reliabilitet

I kvalitativ metode er det forskeren selv som former dataene gjennom fortolkning. I følge Thagaard (2013) kan vi presisere begrepet validitet ved å stille spørsmål om de tolkninger vi kommer frem til, er gyldig i forhold til den virkeligheten vi har studert. Undersøkelsens reliabilitet sier noe om hvorvidt den er utført på en pålitelig og tillitsvekkende måte (Thagaard, 2013). I følge Silverman (sitert av Thagaard, 2013) er reliabilitet og validitet sentrale begreper i diskusjoner av forskningens troverdighet. Han

argumenterer for at vi kan styrke studiens reliabilitet og validitet ved å gjøre forskningsprosessen gjennomskiktig. For å styrke forskningens reliabilitet må forskeren gi en detaljert beskrivelse av forskningsstrategi og analysemetoder slik at forskningsprosessen kan vurderes trinn for trinn. Dette innebærer også en beskrivelse av det teoretiske ståsted som representerer selve grunnlaget for tolkninger (Silverman, sitert av Thagaard, 2013). Både metoder og teoretiske perspektiver er nøye beskrevet i hvert sitt kapittel i denne studien. Dette er med å styrke studiens reliabilitet. Reliabiliteten kan også styrkes ved at flere forskere deltar i prosjektet. Da kan flere evaluere det som blir gjort og ta del i avgjørende beslutninger i arbeidet (Thagaard, 2013). Min veileder og medstudenter har gjennom hele oppgaven gitt en kritisk vurdering av det arbeidet som har blitt gjort. Dette er med å øke studies reliabilitet. Gjennomskiktighet i forhold til validitet innebærer å tydeliggjøre grunnlaget for fortolkninger og for de konklusjoner man kommer frem til (Silverman, sitert av Thagaard, 2013). I følge Thagaard (2013) er det særlig viktig at forskeren beskriver hvordan erfaringer fra prosjektet og relasjoner til deltakerne gir grunnlag for de konklusjoner man kommer frem til. En annen side ved forskerens posisjonering kan være forskerens posisjon innenfor det miljøet som studeres (Thagaard, 2013). Betydningen av informantenes personligheter, min posisjon innenfor miljøet, og hvordan dette har vært med å forme dataene, er beskrevet i metodekapittelet. Dette er med å styrke forskningens validitet.

4.6 Etiske aspekter

Som forsker er det mange etiske hensyn å ta stilling til. Dette gjelder både før, under og etter datainnsamlingen. Det er ingen sensitive personopplysninger som skal innhentes i min studie, men det er allikevel grunnlag for å anonymisere informantene.

Forskningsprosjekt som behandler personopplysninger, plikter å søke til den Norske samfunnsvitenskapelige datatjeneste (NSD) for godkjenning minst 30 dager før datainnsamlingen starter (NESH, 2006). Studien ble godkjent og innvilget av NSD 23. september 2015 (se vedlegg nr 4).

Thagaard (2013) vektlegger tre etiske grunnprinsipper innen kvalitativ forskning, hvor det foreligger personlig kontakt mellom forsker og intervjupersonene. Disse er: 1) informerte samtykke, 2) konfidensialitet og 3) informere om konsekvenser av å delta i et forskningsprosjekt. ”Utgangspunktet for ethvert forskningsprosjekt er prinsippet om

at forskeren må ha deltakerens informerte samtykke” (Thagaard, 2013, s. 26). Hovedregelen er at forskningsprosjekter som inkluderer personer, kun kan settes i gang etter deltakerens informerte og fri samtykke. Dette innebærer at informantene har rett til å avbryte sin deltakelse, uten at dette får noe som helst konsekvenser (NESH, 2006, s. 13). I forkant av intervjuene fikk intervjupersonene tilsendt et informasjonsskriv med informasjon om deres rettigheter. Før lydopptakeren ble skrudd på, måtte alle informantene skrive under på at de var informert og at de samtykket til å delta studien. Neste grunnprinsipp er kravet om konfidensialitet, som betyr at informantene har krav på at all informasjon de gir, blir behandlet konfidensielt. Dette innebærer blant annet anonymitet og at datamaterialet oppbevares et sted hvor ingen andre har tilgang (NESH, 2006). Tredje grunnprinsippet er at ingen skal komme til skade eller få andre alvorlige belastninger av å være med i forskningsprosjektet. På bakgrunn av det gjorde jeg all informasjonen i studien konfidensiell, selv om konsekvensene var minimale.

I selve intervjusituasjonen er det også etiske overveielser å ta stilling til. Det var viktig at jeg som forsker viste respekt ovenfor de jeg intervjuet, ved å ikke stille for personlige eller nærgående spørsmål (Thagaard, 2013). Jeg startet derfor alle intervjuene med enkle spørsmål, for så å gå dypere inn i temaene som kunne være mer sensitive. I følge Fontana & Frey (2005) må vi som feltarbeidere utøve sunn fornuft og ta ansvar, ved at man alltid setter informanten og prosjektet foran seg selv. Dette var et prinsipp jeg holdt fast ved under hele prosjektet.

5. Funn

I dette kapitlet skal de empiriske funnene presenteres. Jeg vil først gi en kort presentasjon av klubbene og aktørene, slik at leseren blir bedre kjent med både klubbene og informantene før funnene legges frem. Funnene er delt inn etter temaene i intervjuguiden. Tema økonomi og utgifter heter i funndelen ”kostnadene knyttet til å spille fotball”.

5.1 *Presentasjon av klubbene og informantene i undersøkelsen*

Informasjonen er hentet fra klubbens egne nettsider. Klubbene og informantene har fått pseudonymer, slik at deres identitet er anonymisert.

Østeråsen:

Østeråsen er først og fremst en fotballklubb, men tilbyr også andre idretter som bandy, ski og sykkel. Fotballgruppa har omkring 1250 aktive medlemmer. Klubben holder til på nordsiden av en by på Østlandet. Klubben kjennetegnes ved at de har et sterkt fokus på spillerutvikling. De ønsker å skape talenter som kan ta steget til klubbens A- lag, og videre opp i norsk og internasjonal fotball. For å oppnå dette har klubben ansatt flere unge, ambisiøse og fotballfaglig sterke trenere. Hovedmålsettingen til klubben er at det skal være den beste klubben å vokse opp i. De ønsker å tilpasse idrettsaktiviteten til hvert enkelt klubbmedlem så langt det lar seg gjøre, slik at flest mulig er med lengst mulig. I ungdomsfotballen rekrutterer klubben også mange av de mest ambisiøse spillerne i byen som ikke lenger har et godt nok sportslig tilbud i egen klubb. Klubbens utviklingsfilosofi i følge nettsidene skal farge både kamparena, treninger og klubbens akademi. Dette skal gjøres i et tett samarbeid med klubbens ansatte trenere og foreldretrenere med høy sosial- og fotballfaglig kompetanse.

Styreleder:

”Anne” er styreleder i Østeråsen fotball og har selv drevet aktivt med idrett i oppveksten. Hun har vært frivillig i klubben i 9 år, både som lagleder, styremedlem og nå som styreleder på det andre året. Idrett betyr mye for henne og er en stor del av hennes liv. Hun mener barn har stor nytte av å drive med idrett. Det fellesskapet man har, verdien ved å engasjere seg i idretten og se hva barna driver med, mener hun er gull

verdt. I tillegg er hun et konkurransemenneske. I forhold til hva idretten kan bidra med mener hun at det er den sportslige biten, men at samspill med andre er desto viktig. Hun mener at det å drive lagidrett gir deg en mulighet til å bygge et nettverk som man alltid vil ha med seg, samtidig som du lærer deg å sette mål og jobbe konstruktivt for å oppnå det du vil. Som styreleder brenner hun for at det skal være et tilbud for alle, og det å gi et ordentlig godt tilbud tilpasset nivået til hver enkelt spiller.

Lagleder:

”Anders” er lagleder for gutter 15 i Østeråsen fotball, og er oppvokst like vel klubbanlegget. Da han vokste opp var idretten en måte å holde seg borte fra nabolagets tøffe miljø. Idrett betyr mye for han, spesielt etter at han fikk en sønn som også har stor interesse for fotball. Selv har han en fotballtrenerutdanning. Hans engasjement i klubben bunner i en stor interesse av å følge opp sin egen sønn. I forhold til hva idretten kan bidra med, sier han at det ikke bare er det fysiske aspektet, men også det sosiale og det å komme inn i et fellesskap. Han mener at det er mye sosial læring i idretten.

Grantoppen:

Grantoppen er et fleridrettslag med idrettene fotball, håndball, ishockey og tennis. Fotballgruppa består av 170 medlemmer. Klubben holder til i en by på Østlandet, nærmere bestemt på østkanten av byen. Her bor det mange med flerkulturell bakgrunn. Denne klubben er en viktig del av lokalmiljøet både for barn og voksne i bydelen. Klubben er drevet på frivillighet og har lite ressurser. Foreldre, søsken og andre stiller opp som trenere og lagledere, og bidrar til at klubbdriften går rundt. Det er lagt ut svært lite informasjon på klubbens nettside, men de har i sin langtidsplan særlig vekt på å rekruttere og utvikle både spillere, trenere og lagledere. I tillegg har klubben et fokus på å utvikle drift av anlegg, samt utvikling av økonomi og administrasjon.

Styreleder:

”Ingrid” er styreleder i Grantoppen fotball. Til daglig jobber hun som selger. Hun vokste opp ikke langt fra klubbanlegget. Idrett var derimot ikke en del av hennes oppvekst. Hun begynte først å engasjere seg i klubben da hennes sønner begynte å spille fotball i klubben. Hun har jobbet som frivillig i klubben i 10 år, to år som nestleder, og nå tre år som styreleder. For henne er det viktig at ungene skal ha et tilbud til aktiviteter,

slik at de holder seg borte fra kjøpesenteret. ”Får klubben noen resultater ut over det er det også hyggelig, men det er ikke der hovedfokuset ligger”, sier hun.

Lagleder:

”Ibrahim” er lagleder for gutter 13 i Grantoppen fotball. Han begynte å engasjere seg da sønnen begynte å spille fotball i klubben. Han bruker store deler av fritiden sin på å være både lagleder og trener i klubben. Han forteller at han liker måten norsk idrett er drevet på gjennom dugnadsarbeid og ønsker å beholde den modellen så lenge som mulig. Jeg vil betegne han som ”en ekte ildsjel”.

Furulia:

Furulia er et fleridrettslag som er delt inn i gruppene fotball, allidrett, bandy, langrenn, sykkel, triatlon og trim. Fotballgruppa er størst med ca 748 medlemmer. Klubben holder til på vestkanten av en by på Østlandet. Klubbens visjon er ”en klubb å være stolt av”. Klubben skal være for alle, uansett om du er utøver, heilagjeng, eller kommer fra andre deler av byen. Klubbens verdier bygger på glede, mestring og raushet. Her legges det vekt på gode holdninger som likeverd og respekt, bred kompetanse og en høy terskel for inkludering (ung som gammel, aktiv som ikke aktiv). Klubben har først og fremst breddeidretten med barn og unge i fokus, men mener også å ha plass til høye ambisjoner og mosjonsaktiviteter for ulike aldersgrupper. Alle trenere og støttefunksjoner i barneaktivitetene er basert på frivillig arbeid. Hovedsakelig er det foreldre som stiller opp. For ungdomsaktivitetene er det derimot stort sett lønnede trenere. Klubbens virksomhetsidé er at de skal være en ”tilrettelegger for allsidig idrettsglede og trivsel i enhver aktivitet - for alle”. Barnas første møte med klubben er gjennom allidrett som legger til rette for lek i hall frem til de er 6 år. Klubben har fokus på allsidighet og ønsker å gi barna muligheten til å drive med flere idretter.

Styreleder:

”Finn” er styreleder i Furulia fotball. Til daglig arbeider han innen finans. Han spilte selv fotball i oppveksten. Han har sittet som styreleder i klubben i 9 måneder, og har ikke hatt noen offisielle verv før det. I følge han er målsettingen til klubben at barna skal trives med idretten så lenge som mulig. På spørsmål om hva idretten kan bidra med mener han at idretten har et sosialt ansvar ovenfor barna, ved å introdusere dem til

idretten og introdusere dem til fysisk aktivitet. Han mener også at det er viktig at barna får en utfordring, ved å gi de litt mål. ”Da syns de det er morsommere”, sier han.

Som nevnt i metodekapittelet, er det intervjuet tre lagledere. Det er derfor kun én informant fra Furulia.

Vesterengen:

Vesterengen er et fleridrettslag som består av idrettene fotball, håndball, bandy og basket. Fotballgruppa er størst med over 800 medlemmer. Klubben holder til i en by på Østlandet, nærmere bestemt på vestkanten av byen. Klubbens visjon er å ha ”et optimalt sportslig og sosialt tilbud til alle”. De ønsker å ha et A-lag med overtall av lokale spillere som også tar steg til høyere nivåer, samtidig som de ønsker å ha et godt breddetilbud i alle aldre. For å tilrettelegge dette best mulig, skal det være en aktiv hospitering av de beste spillerne til eldre lag. Klubbens verdier er ”gledesspredende, inkluderende, utfordrende og fair play”. Et overordnet mål klubben har, er å beholde så mange som mulig, så lenge som mulig. Fotballglede er stikkordet og dette mener de at de skaper ved å målrettet arbeide for å utvikle ferdighetene til spillerne allerede fra 6 års alderen. Trenerne i ungdomsfotballen må ha høy kompetanse. Samtidig skal det gis en mulighet for trening med utdannede trenere også i barnefotballen.

Styreleder:

”Carl” er styreleder i Vesterengen fotball. Han er oppvokst i en liten bygd på vestlandet og har drevet med mange forskjellige idretter gjennom oppveksten. Han engasjerte seg i klubben da sønnene begynte å spille der. Først som trener og lagleder. Han syns imidlertid at klubbstandarden var såpass dårlig at han ønsket å gjøre noe med det. I dag har han sittet i styret i 10 år, hvor 8 av dem har vært som styreleder. Som businessmann liker han selve business biten av det å drive en klubb. Som styreleder har han vært med på å bygge noe som han selv sier har vært ”veldig, veldig dårlig, til å bli noe som har blitt veldig, veldig bra”. I forhold til hva idrett betyr for ham, syns han det er viktig å holde seg i form og konkurrere, samtidig som man får være en del av et kameratskap.

Lagleder:

”Herman” er lagleder for gutter 13 i Vesterengen fotballklubb. Han er oppvokst på et lite sted på vestlandet. I oppveksten drev han blant annet med ski, før han i

ungdomsårene fikk andre interesser. Etter at han fikk barn, har idretten vært veldig viktig. Han har fulgt opp barna sine i klubben både som lagleder og trener. Målet hans er at det skal være rom for alle, både de som vil satse, de som vil satse litt og de som vil være kompiser og spille.

5.2 Presentasjon av funn

5.2.1 Syn på fattigdom

Som et innledende tema ønsket jeg å høre med informantene om hva de tenker om fattigdom i Norge og hvordan de definerer fattigdom. Syns de at fattigdom er et problem i Norge?

Alle informantene har det vi kan kalle et relativt syn på fattigdom. Som nevnt innledningsvis i oppgaven, går relativ fattigdom ut på at folk har mat, hus og klær, men mangler mulighet til å opprettholde en levestandard og sosialt aktivitetsnivå som står i forhold til det som er vanlig i det samfunnet man bor i (Fløtten, Dahl & Grønningsæter, 2001). Sitatet som følger, beskriver informantenes oppfatning av fattigdom på en god måte:

”Jeg vil ikke si at da sitter du ute på gata og sulter, det gjør du nok ikke. Men det å føle presset veldig ofte på at du ikke har råd til det de andre rundt, kanskje i din vennekrets...og ikke ha råd til de tingene som er normalt å ha råd til i den sammenhengen” (Anders, LL³, Østeråsen).

Man kan derimot se kontraster i forhold til hvordan informantene opplever den relative fattigdommen. Ibrahim, som er lagleder i Grantoppen, klubben som ligger øst i en flerkulturell del av byen, mener at fattigdom i Norge er som luksus, sammenlignet med for eksempel Marokko eller Pakistan. Han definerer fattigdom i Norge slik:

”Det er de som ikke har råd til å betale treningsavgift til barna, ikke har råd til å kjøpe nye klær, ikke har råd til å dra på ferie med barna. Det er de som er fattige i Norge. For alle kan spise mat, du kan være sosialklient. Da har du et sted å bo, penger til mat, en del penger til klær og andre ting” (Ibrahim, LL, Grantoppen).

³ LL er en forkortelse for lagleder

Det han mener er det største problemet i Norge, er at folk bruker penger på ”feil” måte:

”... Når du er en familie på fire eller fem, men hovedpersonen bruker penger på feil måte... sliter med rus, gambling, sliter med andre ting, da går det ut over familien... Plutselig har ikke gutten på 9 sko til å ha på til skolen, eller en jakke som kan beskytte han mot kulde” (Ibrahim, LL, Grantoppen).

Styreleder i Østeråsen har på den andre siden en litt annen oppfatning av fattigdomsdefinisjonen i Norge og sier følgende:

”Jeg syns jo velferds-Norge tar helt av. Jeg mener... det er synd at det er vanskelig for barn å komme tilbake på skolen å ikke fortelle om den turen de hadde til Syden eller hvor enn det var i ferien... Du er ikke fattig selv om du tilfeldigvis måtte være hjemme i ferien. Det er jo ikke fattigdom” (Anne, SL⁴, Østeråsen).

Hun mener at definisjonen av fattigdom har blitt litt feil, noe vi har skapt her i Norge, og at media kan ta en stor del av skylden for det: ”Det er jo det som hele tiden kommer frem, at du ikke får feriene dine.” Informantene fra Vesterengen og Furulia sier at de bor i et veldig skjermet miljø, og at de hovedsakelig ikke har så mye fattigdom rundt seg. Styreleder i Furulia sier derimot at det finnes noen enkelttilfeller. Han forteller følgende om en jente som spiller fotball i klubben:

”...Når jeg tenker fattig, ta et veldig godt eksempel, hun jenta da. 7, 8 søsken, 8 barn totalt. Faren er klin gæren og i fengsel! Det er en Somalisk familie. Jobber ikke så mye, altså det er fattige mennesker. De har ingen penger” (Finn, SL, Furulia).

Styreleder i Vesterengen syns det er et vanskelig spørsmål å skulle definere fattigdom, men sier følgende: ”...Det er klart at hvis du på en måte er en familie med barn og ingen av foreldrene er i lønnet arbeid, da har du det ikke fett altså”. Lagleder i Vesterengen forteller at det nærmest ikke fins en innvandrer på skolen og at det derfor ikke er det store problemet der. Dette utsagnet indikerer at fattigdom assosieres med innvandrere.

⁴ SL er en forkortelse for styreleder

En uttalelse fra lagleder i Østeråsen viser et lignende synspunkt: ”Det er ofte sånn at fremmedkulturelle...altså mange er jo dårligere økonomisk stilt, enn det etniske norske er. Så det er stort sett der vi merker det. Det er neste hver gang”.

På spørsmål om fattigdom er et problem i Norge gir flere av informantene uttrykk for at fattigdom er et økende problem, ved at de opplever at forskjellene blir større. Styreleder i Østeråsen synes det er ille at fattigdomsproblematikken ikke blir tatt seriøst og uttrykker seg slik: ”Det virker som at man konstaterer at det blir større og større. Ingen vil prate om det. Det er litt sånn tabu”. Hun ønsker en større åpenhet rundt temaet slik at man lettere kan finne løsninger. Noen av informantene forteller at de kan se fattigdom ved at barn blir holdt hjemme fra bursdager og at de på den måten blir ekskludert fra fellesskapet. Styreleder i Grantoppen sier følgende: ”Det er mange unger som ikke er med på ting, fordi de ikke har penger, som blir holdt hjemme fra bursdager. Det er en utfordring her i bydelen, absolutt”. Lagleder i Østeråsen jobber selv som lærer og merker det godt på barna:

”... Barna merker jo veldig presset... Jeg vet jo om barn som ikke går i bursdager, og det er ikke bare religiøse og kulturelle årsaker til det. Det er også økonomiske og det tror jeg det blir mer av” (Anders, LL, Østeråsen).

Flere av informantene gir også uttrykk for at familier med flere barn og liten, eller ingen inntekt, er blant de fattige i Norge. Styreleder i Vesterengen sier følgende: ”...det er klart at hvis du er en familie med barn og ingen av foreldrene er i lønnet arbeid, da har du det ikke fett altså”. Lagleder i Grantoppen uttrykker det slik: ”Når én eller begge foreldrene jobber, men har veldig lav inntekt og tre, fire barn, så blir det tøft”. Dette kommer til uttrykk på forskjellige måter i klubbene. Styreleder i Grantoppen forteller at det i nærmiljøet er vanlig å ha mange barn, og at dette kan gjøre det vanskelig å få endene til å møtes. Lagleder i Vesterengen forteller at det er ”alenemødre”, gjerne med flere barn som oftest sliter økonomisk. Det kan derimot se ut til at det også er andre grupper som begynner å få det tøft økonomisk. Styreleder i Furulia har sett at det han kaller for ”middelklassen” også begynner å få utfordringer. Han uttrykker det på følgende måte:

”Det statistisk sentralbyrå kaller fattige, det fikser vi, det er ikke noe problem for oss. Det er de som tjener to ganger 400 000, eller én ganger 600 000...som har masse kostnader...sikkert litt press på å kjøpe ting, som sliter” (Finn, SL, Furulia).

Det kan se ut som at det er et enda større press på å ha barna sine i idretten på vestkanten, enn det for eksempel er på østkanten. Dette kan illustreres med følgende utsagn:

”Det som kanskje er det verste, er presset på å være, kaller det” sportslig”, og hvis du har tre barn i tillegg, da har du dårlig råd, og de blir ikke sett på som fattige tror jeg, i hvert fall ikke her, men du er det likevel...Det er tøft å få endene til å møtes da altså” (Finn, SL, Furulia).

Lagleder i Grantoppen sier derimot dette: ” Det er problemer med engasjement fra foreldrene til å engasjere seg skikkelig med barn og idrett.” (Ibrahim, LL, Grantoppen)

I forhold til fattigdom og idrett kommer det frem at hvis du er fattig så kan du ikke drive med alpint, langrenn, tennis og hest. Dette er dyre idretter i følge noen av informantene. Styreleder i Vesterengen sier blant annet dette:

”...Kommer du fra en fattig familie, så kan du ikke begynne med alpint. Det kan du bare glemme... kan ikke drive med hest, kan ikke drive med tennis. Altså det der er gone” (Carl, SL, Vesterengen).

Styreleder i Østeråsen uttrykker seg slik: ”...Jeg kan ikke sende ungene mine på alpint. Jeg har ikke 100 000 å bruke per unge per år på idrett”. Styreleder i Furulia nevner også at fotball ikke ligger på det kostnadsnivået som for eksempel langrenn gjør, i forhold til at man kjører en mer nøktern linje når det kommer til reisevirksomhet.

Videre har jeg spurt informantene om hvilke utgifter som finnes i klubbene. Er disse overkommelige for de fleste? Hvor er det ”skoen eventuelt trykker”?

5.2.2 Kostnadene knyttet til å spille fotball

Tabell 1 inneholder en oversikt over de kostnader som tilkommer aktiviteten i klubbene.

Tabell 1: Kostnadsoversikt

	Østeråsen	Grantoppen	Furulia	Vesterengen
Medlemskontingent	Barn inntil 20 år: 500,-*	300,-	590,-	275,- * (enkeltmedlem) 450,- * (familie)
Treningsavgift				
Barn 8-12:	1600-2000,-*	?	1750,-	2400,-
Ungdom:	Gutter 15: 8000,-	Gutter 13: 1800,- Gutter 15: 2200,-	13-19: 4000,-	13-19: 2900,- i følge styreleder Gutter 13: 8400,- i følge lagleder
Akademi	1 økt p/u: 1700,- * 2 økter p/u: 3100,- * 3 økter p/u: 4250,-*	Har ikke akademi	1 økt p/u: 2200,-* 2 økter p/u: 3600,-* 3 økter p/u: 4300,-*	8000,-
Cup/treningsleir	Treningsleir til Danmark: 4000,- +	Treningsleir til Spania: 3800,-	?	Gutter 13: 10 000 for tre utenlandsturer
Andre utgifter	Utvidet treningstilbud: 1500,- for 6 uker*			Utvidet treningsavgift: 2500,-* Satsningsavgift: 5500,-

* Hentet fra klubbens egen nettside

Hvis man ser på treningsavgiften i de ulike klubbene, er det et tydelig hopp i kostnaden fra barnefotballen (opp til 12 år) og opp til ungdomsfotballen (13-19 år). Barnefotballen har forholdsvis lave treningsavgifter i alle klubbene. Vesterengen er den dyreste klubben å spille fotball i, mens Grantoppen er den billigste. Disse forskjellene kan ses i lys av klubbens satsningsområdet, men også sosioøkonomisk utgangspunkt.

Vesterengen er en klubb med mange ressurssterke foreldre. Store deler av befolkningen har god økonomi og det er bakgrunnen for at de har satt så høye treningsavgifter, sier styreleder i klubben. Han utdyper videre:

”Hvis du har råd til å kjøpe bil til 800 000 så kan du f**n meg betale 15 000 i året for at ungene dine skal ha det bra og!” (Carl, SL, Vesterengen).

Han forteller at han ikke har et snev av dårlig samvittighet for å ha høye treningsavgifter, når klubben i hans øyne gir et så godt tilbud til barna: ”Folk skal springe rundt på en fotballbane med tre trenere med masterutdannelse, kontra å sitte å perle på SFO”. Vesterengen og Østeråsen, som begge satser på talentutvikling, skiller seg ut fra de andre klubbene ved at de har utvidet treningstilbud for de som ønsker det. I Vesterengen koster det 2500 kr ekstra for de som ønsker noe mer enn det grunnleggende i breddegruppen. I tillegg har klubben en satsingsavgift på 5500 kr for de som ønsker klubbens mest omfattende tilbud. Som styreleder selv sier, går dette ut på å ”ha et fullverdig opplegg med spillesamtaler, ekstra treninger, spillerutviklingsøkter og den type ting” (Carl, SL, Vesterengen).

Grantoppen, klubben som er billigst har satt treningsavgiften etter det som trengs for å få det til å gå rundt. Treningsavgiften ble økt for to år siden, da klubben ble oppmerksom på at de var vesentlig lavere enn de andre klubbene i byen. Som det står på klubbens nettsider, er stort sett alt arbeid i klubben drevet på dugnad. I intervjuet med styreleder i klubben kommer det derimot frem at klubben har sett seg nødt til å ha betalte trenere både i barne- og ungdomsfotballen, fordi det er vanskelig å få foreldretrenere. Selv med betalte trenere har de klart å holde treningsavgiften forholdsvis lav. Østeråsen ligger mellom øst og vest, nærmere bestemt på nordsiden av byen. Her er det mange ”villabarn”, spesielt i barnefotballen, men klubben tiltrekker seg også mange spillere fra andre deler av byen. Det skaper en liten utfordring i forhold til hvor klubben skal legge kostnadsnivået. Styreleder mener derimot at klubben har klart å holde utgiftene nede på et rimelig nivå. Så kan man diskutere om 8000 kroner i treningsavgift for gutter 15, er et rimelig nivå.

Furulia, som er naboklubben til Vesterengen, har et ønske om å holde kostnadene lave. Styreleder i klubben mener derimot at det er andre ting som trekker klubben i motsatt

retning. Han sier følgende: ”Klubben vår spesielt har vært veldig nøkterne på kostnader for å ha billigst mulig treningsavgift... men det er ting som drar det i den andre retningen som ikke er oss”. Han mener det er rammene rundt klubben som drar opp kostnadene og forteller videre: ”Alle fotballbanene rundt har oppvarmet kunstgressbane... Alle andre gjør det, så må vi gjøre det og”. Da må klubben være med på ”den karusellen” som han kaller det.

Flere av klubbene sliter med å få foreldrene til å betale medlemskontingent og treningsavgiften i tide, men er usikre på om det skyldes dårlig økonomisk evne eller bare sløvheter. I Grantoppen er dette et så stort problem at de i år har gått til det skrittet at de sender regningene til inkasso dersom foreldrene ikke betaler. Styreleder i Grantoppen sier følgende om dette:

”Det er jo ikke noe hyggelig sånn sett, men vi er jo avhengig av å få kroner inn også... Det er et puslespill fordi man kan ikke sånn som man gjør for eksempel på (ressurssterk klubb i området) for eksempel hvor de bare pøser i vei, hvor folk har penger til å betale. Det kan vi ikke” (Ingrid, SL, Grantoppen).

Når det er sagt, ytrer flere av informantene at de fleste klarer å betale treningsavgift og medlemskontingent. Det er disse ekstrakostnadene som kommer i tillegg som skaper problemer. Styreleder i Østeråsen sier følgende:

”Utfordringene kommer når de skal på treningsleir for eksempel... Det er jo i de sammenhengene der jeg tenker at dagnadsklubben bør opp å gå” (Anne, SL, Østeråsen).

Lagleder i Grantoppen uttrykker seg slik: ”Når det gjelder, i hvert fall treningsavgifter og disse kontingentene og sånn, synes jeg man har råd til det. Problemet er med disse reisene og utstyret”.

Det kommer frem at de i barnefotballen holder seg til lokale cuper og at det ikke er den store kostnaden der. Flere av klubbene dekker også en del cuper i løpet av året. I ungdomsfotballen reiser man utenlands på både cuper og treningsleir, og det er her utfordringene kommer. Lagleder i Vesterengen beskriver denne problematikken: ”Den

cup- biten har blitt mindre på gutter 13, men desto dyrere fordi vi er utenlands”. Han forteller videre at laget hans skal på hele tre utenlandsturer dette året, en utgift på hvert fall 10 000 kroner. Det har skapt en del murring i foreldregruppa, på at det er kostbart. Styreleder i Østeråsen har sett at det kan være et voldsomt styr og kanskje litt press på å få samlet inn penger. Sist klubben sendte en gjeng på treningsleir, måtte de låne 100 000 kr av gutter 13-19 styret i klubben, for at spillerne skulle få en minst mulig økonomisk belastning. Det er med andre ord snakk om store kostnader i forbindelse med slike turer. I Østeråsen og Grantoppen er det lagt opp til noe dugnad slik at spillerne selv kan få ned egenandelen sin. I Furulia og Vesterengen er det derimot ingen dugnad. I hvert fall ikke av det som kommer frem i intervjuene. Flere av informantene er også enige i at det sportslige utbytte av slike turer er så som så, og at de helt sikkert kunne klart det samme her hjemme. Som styreleder i Østeråsen sier: ”Det kunne vi helt sikkert ha klart å skaffe oss i nærmiljøet”. Eller som lagleder i Vesterengen sier: ”De kan sikkert få de samme opplevelsene her i Norge å da”.

Noen mener også at det er et utstyrspress, da spesielt på sko, og at dette bidrar til å øke kostnadene. På spørsmål om det er et press på å ha det beste og nyeste utstyret svarer styreleder i Vesterengen dette: ”Ja, ja, ja. Det er fotballsko til 3000 på hele gjengen”. Lagleder i Grantoppen er også enig i dette: ”Det er det. Du ser på de store fotballstjernene. Ronaldo skoene... Det har vært veldig mye hysteri rundt det, så det er mange som bare måtte kjøpe det”. Han mener at ungdommer er veldig kresne og merkebeviste.

Tre av de fire klubbene som er med i undersøkelsen har akademi i regi av klubben. Det er ulike oppfatninger om hva som ligger til grunn for å ha slike akademier. Tre argumenter går igjen: For det første, å skape større stillinger for trenere som allerede er engasjert i klubben, for det andre, hevdes det at tidlig spesialisering må til for å bli god i fotball, og for det tredje, akademiet fungerer som en erstatning til SFO på ettermiddagene. Lagleder i Østeråsen mener det er positivt at det skaper større stillinger for trenere man ønsker å beholde, som han selv sier ”nærmest bor der og jobber veldig mye for ingenting”. Ved hjelp av akademiinntektene har Vesterengen klart å skape heltidsstillinger til trenerne, som da jobber med akademi på dagtid, og ungdomslagene på kveldstid. I Furulia har de fått til noe av det samme: ”Det har satt klubben i stand til å ha en fast ansatt i organisasjonen på en helt annen måte enn det de kan gjøre uten den”

(Finn, SL, Furulia). Lagleder i Grantoppen, som ikke har akademi, mener det er positivt for å heve nivået på spillerne, hvis man skal følge fotballutviklingen i Europa. Styreleder i Vesterengen deler dette synspunktet: ”Fotball er en teknisk idrett, og du må begynne j****g tidlig hvis du skal bli god, og du må trene j****g mye hvis du skal bli god”. Styreleder i Furulia mener også at det må opp på et visst nivå for at det skal være gøy og sier: ”For å få det morsomt, så må man opp på et visst nivå, og det hjelper akademiet med”. Lagleder i Vesterengen mener at det er spillerutvikling, men han tviler på at man blir så mye bedre av å spille på et akademi, og legger til: ”Jeg tror du blir bedre, som Jostein Flo, å sykle en mil til trening. Tror det har mer for seg jeg”. Flere av informantene er også enige om at det gir barna muligheten til å ha en fin ettermiddag med bevegelse, istedenfor å bruke ettermiddagen sin på SFO. Lagleder i Vesterengen uttrykker dette slik:

”...Sånn sett så er egentlig akademiet en erstatning for SFO, den aktivitet skolen. Da sender du de heller dit, i stedet for å sende de på SFO. Sånn ser jeg på det da, at man har et alternativ, for da får du gutten ferdigtrent hjemme til klokken 17” (Herman, LL, Vesterengen).

Noen av informantene mener også at det er ekskluderende fordi ikke alle har råd til å være med.

Jeg spurte noen av informantene om de mener fotball er et lavterskeltilbud.

Informantene svarte alle ja, sammenlignet med andre idretter, men erkjente også at fotballen blir dyrere og dyrere. Styreleder i Østeråsen sier følgende om denne utviklingen:

”Alt utvikler seg. Da jeg var på sønnen min sin alder hadde vi bare foreldretrenere eller en a- lags spiller som stakk innom. Nå er det mye mer profesjonalisert, mye lenger ned. Ting koster. Vi hadde jo ikke kunstgress engang når jeg vokste opp. Ha undervarme, selvfølgelig koster det veldig mye penger” (Anders, LL, Østeråsen).

Styreleder i Furulia beskriver noe av det samme: ”Når jeg spilte fotball som liten da, eneste vi gjorde da var at vi måkte av banen, så brukte du fotballske med fastknotter,

hvor du skjøt inn sånne bildekkpigger... da fikk du feste". Det informantene beskriver er at det er helt andre krav til fotball i dag, både med tanke på banekvalitet og trenerkompetanse. Fotball har blitt en helårsidrett og dette krever kunstgressbaner med undervarme, noe som koster klubbene dyrt. Denne regningen er det til slutt foreldrene som må ta gjennom at klubbene øker treningsavgiften. Flere av informantene mener også at fotballen har blitt mer profesjonalisert gjennom å ha flere lønnede trenere og ansatte i klubbene. Det er også en vesentlig kostnadsdriver i klubbene. Styreleder i Østeråsen sier følgende:

"Det koster faktisk 10 000 kroner i året å drive med fotball...60% er jo oppvarming av kunstgresset som alle må være med å betale på. Også er det jo trenere" (Anne, SL, Østeråsen).

Styreleder i Furulia forklarer denne utviklingen på følgende måte: "Vi ser at, akademi, kall det profesjonaliseringen av idretten, fotballen, er jo det som drar oss, gjør oss dyrere". Når det gjelder ansatte sier han: "Vi er jo nesten opp i 2000 kroner per hode bare for å lønne disse". Klubben har et investeringsbudsjett på mellom 5-6 millioner på kunstgressbanen og det må foreldrene til slutt betale. Det har ført til at treningsavgiften deres har økt med 500 kroner. Driften av anlegget kommer også i tillegg som fort koster 1000 kr per spiller.

Slik utviklingen har sett ut de siste årene, blir det stadig flere lønnede personer i idrettslagene, både i administrative stillinger og i trenerrollen. Det er også tilfelle i fotballklubbene som er med i denne undersøkelsen. Som det kommer frem både fra informantene og fra klubbens nettsider, er det fortsatt foreldrene og andre frivillige som trener barna frem til de er 12 år. I ungdomsfotballen har alle klubbene i undersøkelsen, betalte trenere. Grantoppen har derimot sett seg nødt til å ha betalte trenere både i barne- og ungdomsfotballen på grunn av manglende foreldretrenere. Når det er sagt har Grantoppen, i motsetning til de andre klubbene i undersøkelsen, kun én ansatt. Det er klubbens daglige leder, som er ansatt i en 50% stilling.

Jeg spurte informantene om hvilke tanker de har rundt at det blir flere og flere ansatte i klubbene. Flere av informantene er positive til at det blir flere ansatte i klubbene. Det

ser ut til at det er en enighet om at det er den retningen samfunnet går, og at klubbene ikke lenger kan leve på frivillighet alene. Styreleder i Grantoppen uttrykker det slik:

”Altså, i en ideell verden så skulle man ønske å ha folk som stiller opp, som steiker vafler, men sånn er ikke samfunnet lenger” (Ingrid, SL, Grantoppen).

Selv om Grantoppen kun har en ansatt i 50% stilling sier styreleder i klubben at hun aldri hadde klart seg uten han. Hun utdyper dette på følgende måte: ”Det er fryktelig mye administrasjon, og det har man ikke mulighet til å styre ved siden av full jobb og to unger og andre verv” (Ingrid, styreleder, Grantoppen). Dette kjenner også styreleder i Furulia seg igjen i og sier følgende: ”Jeg er frivillig. Sånn helt personlig, hvis ikke jeg hadde hatt en ansatt så hadde jeg hatt sinn sykt mye å gjøre”. Styreleder i Østeråsen forteller noe av det samme:

”...Jeg som er leder, jeg har jo, ikke sant, full jobb ved siden av, unger og alt mulig rart som skal foregå ved siden av... Jeg må koble meg på, koble meg av, kanskje et par ganger i uka. De ansatte har jo det fokuset hele tiden” (Anne, SL, Østeråsen).

Hun mener det er ”alfa omega” med ansatte om klubbene skal utvikle seg og utdyper følgende: ”Hvis man ikke har kontinuitet i en gruppe med ansatte, så er det helt avhengig av hvilken foreldre som tilfeldigvis var engasjert i klubben, og så tok klubben den retningen.” Hun mener at klubben har blitt ”mer sjef”, etter at de ansatte flere profesjonelle trenere. Hun utdyper på følgende måte:

”Før i tide, for en fem år tilbake, føler jeg at klubben hadde mer fri flyt. Da var det mange småklubber i klubben. Man hadde noen foreldre som kjørte sitt show innenfor sin årgang. Dess flere profesjonelle trenere vi har på årgangene, dess mer grep har vi tatt rundt de initiativene der” (Anne, SL, Østeråsen).

Styreleder i Furulia ser også det økonomiske aspektet ved å ha en ansatte og sier følgende:

”Hvis du har en ansatt, så koster den personen jeg vet ikke, 350 000, 400 000 kroner kanskje da, i lønn... Du skal gjerne ha feriepenger, så skal du ha

arbeidsgiveravgift og alle de greiene der, så koster han fort 6, 700 000... Så har du 700 medlemmer... hvor mye blir det per medlem? 1000 kroner ell? Der har du 1000 kroner" (Finn, SL, Furulia).

Styreleder i Vesterengen kan se at denne utviklingen skaper større forskjeller i klubbene rundt omkring og sier følgende: "Det blir jo forskjeller da. I hjembygda mi, vil det ikke være grunnlag for å ansette fotballtrener som lever av å være fotballtrener. Det er jo helt umulig. Det er ikke tenkbart". Han legger derimot til at han syns det er bra at barn blir trent av folk som både har utdanning og interesse for det, og som brenner for det de driver med. Han forteller videre: "Det vil jo være helt nødvendig hvis du skal utvikle gode fotballspillere å sånn. Da må du ha kvalifiserte trenere. Det er viktig". Han mener at klubben aldri hadde klart den utviklingen de har hatt, hadde det ikke vært for de ansatte som kunne drive og leve av det. Lagleder i Vesterengen er enig i at det å ha flere ansatte er veien å gå, men syns det er synd at det skal bli så dyrt. Han mener at "forbundet" som han selv sier, skulle støtta mer, økt spillemidlene eller lignende, for å få satset mer på breddeidretten.

Det kommer frem av flere informanter at man ønsker å skape større stillinger til trenerne, slik at de skal kunne leve av det. Vesterengen har som et godt eksempel hele 6 heltidsansatte trenere. Lagleder i Vesterengen sier følgende om dette: "...Litt av målet vårt er at en trener skal kunne leve av det... kunne kjøpe seg leilighet, kunne leve et normalt liv, og han skal ha pensjonsrettigheter ikke minst". Dette står i stor kontrast til hvordan det er hos Grantoppen på andre siden av byen, som kun har en daglig leder i 50 % stilling.

Informantene fra vestkant klubbene beskriver en utvikling, hvor klubbene blir mer og mer som små bedrifter. Lagleder i Vesterengen sier følgende om dette: "Det blir jo mer og mer business ut av det, at det blir små bedrifter.. men det har jo sin bakgrunn at det er noen som er her i dag som egentlig vil at det skal være sånn å da, de vil vi skal ha gode trenere til barna våre". Det er med andre ord kreftene som finnes i klubben som drar det i en bestemt retning, som ikke nødvendigvis er den retningen alle vil. Han forteller videre:

”Vi har jo lyst til å være med på disse cupene og vi har jo lyst til at det skal vær sånn, mens andre, som ikke har den samme gleden med det, de syns det blir veldig dyrt da.” Han tilføyer: ”...det er jo et marked som vi som foreldre har skapt da” (Herman, LL, Vesterengen).

Det kommer også frem at det er mye frustrasjon i klubbene i forhold til at kommunen ikke bidrar nok i finansieringen og driften av anleggene. Styreleder i Østeråsen har en klar mening om dette og sier følgende:

”Hvis man skal få ned kostnaden for å drive idretten her, sånn utover den turen til La Manga liksom, så må man gjøre noe med finansieringen av disse banene og hvor mye kommunen går inn å spytter, og gir klubbene noe pot til driften da” (Anne, SL, Østeråsen).

”Nå er jo fotball blitt en vinteridrett også, og det tror jeg ikke kommunen har fått med seg helt” (Anne, SL, Østeråsen).

Det kommer frem at mye av utgiftene kunne blitt redusert betraktelig, hadde det ikke vært for disse driftskostnadene.

Det kommer også frem fra flere informanter at bredden lider under elitesatsingen i klubbene. Styreleder i Furulia sier følgende: ”Det er veldig mye, kall det, strukturer og tradisjoner som gjør at det lekker fra bredden og over til A-lagene”. Han utdyper dette på følgende måte:

”Kostnadene vi har er jo a-lagene, og så er ungdomslagene, kall det, pluss, minus konsept fordi de har betalte trenere. Og så har du barneidretten som er en positiv bidragsyter, men som da sponser andre.. På grunn av seniorbutikken som går i underskudd, blir det nesten bare barneidretten som kan betale for administrasjonen her... så da blir det dyrt” (Finn, SL, Furulia).

Lagleder i Vesterengen forteller også at overskuddet som kommer fra akademiet, går rett til A-laget i klubben.

I neste avsnitt vil jeg legge frem informantenes synspunkter om idrettspolitisk dokument. Er idrettspolitisk dokument et viktig dokument i forhold til det arbeidet som blir gjort i klubbene? Kjenner informantene til de nye føringene som går på å redusere økonomiske hindringer for barn og unge?

5.2.3 Informantenes synspunkter om idrettspolitisk dokument

Jeg har spurt styrelederne i de fire klubbene om IPD er viktig for det arbeidet som gjøres i klubbene. Det kommer tydelig frem fra flere informanter at det er det som skjer internt i klubben som styrer det meste av arbeidet. Styreleder i Østeråsen sier følgende:

”...For klubben og ting som er over der igjen, engasjerer jo vi oss ikke så innmari i da” (Anne, SL, Østeråsen).

Videre forteller hun at klubben engasjerer seg i det som dukker opp og som kan relateres seg inn mot selve aktiviteten. Hun mener det er to veier å gå: Fotballforbundet og de forskjellige kretsene hvor aktiviteten ligger. Her utdyper hun at det klubben gjør alltid må samsvare med kretsen. Det er blant annet kretsen som bestemmer hvordan seriesystemene skal settes opp, og det går ikke alltid i god jord hos klubbene. Så har du det politiske som går via kommunen hele veien oppover. Det er her de må hente penger til anlegg og alt mulig sånn, som hun sier. Det å jobbe politisk mener hun er svært tidskrevende og lite gøy. Hun forteller:

”Som det hovedstyret som jeg er leder for, der bør vi sitte og jobbe politisk mye mer enn aktiviteten, men det er veldig, det er jo ikke gøy... det er jo ikke noe som skjer nå, alle politiske ting tar tid...Å få meg til å jobbe politisk, det tror jeg er dødt assa. Det er ikke noe poeng, ikke sant” (Anne, SL, Østeråsen).

Det blir derfor jobbet lite politisk i klubben. Styreleder i Grantoppen syns også at det blir alt for politisk og utdyper:

”Vi sitter her og baler med hverdagsproblemer og har mer enn nok med å få nok timer i døgnet til å faktisk drifte en klubb” (Ingrid, SL, Grantoppen).

Flere av informantene gir uttrykk for at det er alt for stor avstand mellom det som skal være idrettens organisasjon og de som faktisk jobber ute blant ungene. Styreleder i Grantoppen uttrykker dette på følgende måte:

”Jeg syns avstanden bare blir større og større. Det blir mer og mer politisk og mindre og mindre ”hva kan vi gjøre for å skape en bedre hverdag for ungene vi faktisk skal ta vare på” (Ingrid, SL, Grantoppen).

Lagleder i Grantoppen mener også at det er for stor avstand mellom NIF og klubben. Han sier følgende: ”...Det blir for stor avstand og vi er ikke på det nivået rett og slett”. Han utdyper videre: ”NIF er mer egnet til disse store klubbene, som har så store ressurser, de har så mange store anlegg, de har så mange mennesker rundt klubben da”. (Ibrahim, LL, Grantoppen). Styreleder i Furulia kjenner ikke så godt til IPD, men deler noe av det samme synspunktet til styreleder og lagleder i Grantoppen. Han sier at han ikke har vært i klubben lenge nok til å vite at det er sånn det er, men han føler likevel at det er litt for stor avstand mellom klubben og det han kaller det ”sentrale systemet”. Han mener derfor at det kunne vært fint å hatt en idrettskoordinator i tilknytning til stedet, som hadde dialog med idrettsavdelingene. Hatt et sted hvor man kunne henvendt seg og stilt spørsmål. Han utdyper dette på følgende måte: ”Det er ting jeg må ta stilling til som jeg ikke kan ta stilling til, som jeg ikke har noen å spørre...Det er ingen som har kontaktet meg, og jeg har vært styreleder i 9 måneder”. Styreleder i Vesterengen sier han ikke er så kjent med idrettspolitisk dokument, og at han ikke har anledning til å engasjere seg noe mer, utover det som er klubbens ve og vel. Han sier: ”Å jobbe politisk, det gjør jeg ikke”.

Flere av styrelederne forteller at det å forholde seg til idrettspolitisk dokument blir for politisk. De har nok med hverdagen og den daglige driften i klubben. Det å jobbe politisk er tidskrevende, og mange av styrelederne sier at de verken har tid, ressurser eller interesse av det. Flere av styrelederne mener også at det er alt for stor avstand mellom klubbene og det styreleder i Furulia kaller det ”sentrale systemet”.

Laglederne har en litt annen rolle i idrettslagene. Så istedenfor å spørre om viktigheten av et slik dokument, spurte jeg laglederne om de i det hele tatt kjenner til dokumentet. Laglederne som ble intervjuet i denne undersøkelsen vet svært lite om idrettspolitisk

dokument. På spørsmål om hva han vet om idrettspolitisk dokument svarte lagleder i Østeråsen slik:

”Nei, der vil jeg si 0... Vi holder oss til vår hverdag...Altså, spør du noen som sitter i styret i klubben sentralt så er det ikke sikkert de heller kan svare altså” (Anders, LL, Østeråsen).

Lagleder i Vesterengen vet heller ikke så mye om selve dokumentet men legger til: ”Det kan nok være at det er hvis det er målsettinger om at alle skal være med, du skal ikke ha topping, du skal ha bredde. Det er vel kanskje sånne ting som kommer fra det dokumentet... å legger og våres sportsplan igjen da”. (Herman, LL, Vesterengen)

Som både styreledere og lagledere meddeler har ikke idrettspolitisk dokument noe særlig betydning for det arbeidet som blir gjort i klubbene. Jeg spurte derfor informantene om hvilke andre faktorer som påvirker deres arbeid i klubben. Informantene har ulike synspunkter på hva som påvirker klubbenes arbeid. Styreleder i Grantoppen sier at det først og fremst er nærmiljøet og uttrykker seg på følgende måte:

”Det er det som styrer alt vi gjør egentlig. Alle arrangement...kontakten vi har med skolene. Alt sånn går på nærmiljø” (Ingrid, SL, Grantoppen).

Lagleder i klubben er også enig i dette og forteller at klubben samarbeider mye med skolene og allidretten. I tillegg har de et godt samarbeid med bydelen og de menneskene som engasjerer seg i fotballen. Styreleder i Furulia forteller at det er mye som kommer inn automatisk i forhold til budsjett prosesser, årsmøter og sette pris på treningsavgiften. Han sier følgende: ”Det er masse å gjøre, sånne småting. Det er sånne selvdrevne ting..” og legger til:

”Det er veldig få eksterne som sier du må gjøre det liksom” (Finn, SL, Furulia).

Videre forteller han at hovedfokuset til klubben nå er å få opp kompetente trenere som vil bli i klubben over lenger tid og få en økonomi som reflekter denne ”operasjonen”, som han selv sier. Styreleder i Østeråsen forteller at mye av det som påvirker dem er disse ”sportslige stuntene” fra kretser og forbund sin side. Hun mener at fotballkretsen setter opp seriesystemet på en litt uheldig måte som går på bekostning av klubbens

ønske om å ha et utviklingsfokus. Hun sier følgende om dette: ”Hvis vi skal henge med på karusellen så kanskje vi må gå litt på tross av egentlig den klubben vi ønsker å være da”. Forvaltningsansvaret i forhold til anlegg og banekapasitet sliter også veldig på klubben. Det er igjen politisk jobbing som ligger på frivilligheten, mener hun. Lagleder i Granåsen tar også opp kretsens rolle og sier følgende:

”Det er en sånn kultur at det blir litt sånn overkjøring over klubbene, fordi når de vedtar, spesielt de kretsene, når de vedtar de store prosjektene for norsk fotball å sånt så. De bryr seg ikke om klubbene, de bare gjør det de har tenkt igjennom selv, eller de menneskene som påvirker deres avgjørelser da” (Ibrahim, LL, Grantoppen).

Styreleder i Vesterengen velger å svare på spørsmålet med en litt annen vinkling. Han mener at idretten er preget av den samfunnsutviklingen som er og at mange barn er preget av et stillesittende liv. Han legger til: ”Vi får jo inn unger på 7 år som ikke kan å løpe, som aldri blir gode fotballspillere...de er jo tunge og trege og ikke bygd for et liv i aktivitet da, og da faller de jo fort utenfor”. Han uttrykker også en stor frustrasjon i forhold til de fasilitetene klubben har, sett opp i mot hvordan det er andre steder i landet. Han sier følgende:

”Vesterengen er jo 30 000 innbyggere, og vi må kjempe for å få bane, garderobeanlegget er fra 1952, ingen kan dusje der, altså det er jo ille liksom. I hjembygda mi med 13 000 innbyggere har de selvfølgelig oppvarma fotballbane, gratis idrettshall, gratis svømmehall” (Carl, SL, Vesterengen).

Han mener at byene er fattige i forhold til bygdene og legger til: ”Spesielt denne byen er skandaløst dårlig”. Han mener at storbystatsning på idrett og idrettsanlegg er noe Norges idrettsforbund burde jobbe veldig hardt for. Lagleder i Vesterengen sier at han forholder seg mye til trenerne og har en god dialog med de, samtidig som han samarbeider med sportslig leder i klubben og for så vidt styreleder i klubben. Sammen ønsker de å skape et miljø som er utviklende og motiverende for de fleste. Alt dette foregår på et lokalt plan.

Selv om informantene har forskjellige synspunkter i forhold til hva som styres deres arbeid i klubben, kan man ut i fra det informantene forteller, se noen likhetstrekk. Mye av det informantene forteller går på det som skjer internt i klubben eller i nærmiljøet som både styreleder og lagleder i Grantoppen gir uttrykk for. Som styreleder i Furulia sier er det ingen eksterne som forteller deg hva du skal gjøre. Sett bort i fra at kretsen legger noen føringer som klubbene må følge, som nevnt av styreleder i Østeråsen, kan det se ut som om at klubbene får holde på litt som de vil.

Videre har jeg spurt styrelederne i undersøkelsen om de kjenner til de nye føringene som går på å redusere økonomiske hindringer for barn og ungdom. Styreleder i Østeråsen sier hun har lest de men ikke satt seg inn i det, mens resten sier at de ikke har lest de. To av styrelederne forventer at andre i klubben, blant annet daglig leder, setter seg inn i slike ting, før det eventuelt blir sendt videre til dem. Selv om styreleder i Østeråsen ikke har satt seg helt inn i det, sier hun følgende om slike føringer:

”Jeg syns jo det er veldig enkelt jeg da, at man bare går inn og sier at vi skal fjerne hindringene, for i de hindringene så fjerner du jo også kvalitet ofte og du fjerner muligheten. Jeg syns jo det er å undervurdere en drøm, en spiller har om hva han skal nå, så tenker fotball da” (Anne, SL, Østeråsen).

”... Hvis du skal fjerne på en måte økonomiske hindringer så er du nødt å gå inn å ta bort det vi bruker penger på og det er jo aktiviteten og kvaliteten. Det er jo det som koster i en klubb” (Anne, SL, Østeråsen).

Styreleder i Vesterengen kjenner ikke til de nye føringene. Han er ikke veldig inne i det han kaller den ”storpolitiske” delen av norsk idrett. Han kjenner til det som blir gjort i fotballen, men ikke i idrett på bred basis og tilføyer:

”Vi er nok veldig dårlig på det, for å være helt ærlig. Jeg har ikke tid eller anledning, kan du si, være aktiv innefor krets å sånne ting. Så vi er ikke noe bra på det...vi har ikke ressurser til å stille på kveldsmøte der og den type ting. Alle trenerne er jo på feltet på kvelden” (Carl, SL, Vesterengen).

Forventet heller ikke her at laglederne hadde lest disse føringene. Jeg fortalte de hva føringene gikk ut på og spurte de om dette var aktuelt eller kunne være aktuelt i deres klubber.

I forhold til føringen som går på å tilrettelegge for lokalt gjenbruk og utlån av utstyr var flere av laglederne enige om at det ikke var like aktuelt i fotball, da mye av utstyret er rimeligere enn i andre idretter, og at det fort blir slitt. Lagleder i Grantoppen ytret derimot et ønske om at klubben skal få til et opplegg for utlån av fotballsko. Han mener at barn vokser så fort at skoene ikke rekker å bli slitte, og at det derfor kunne vært et bra tiltak for å få ned kostnadene i barne- og ungdomsfotballen. I forhold til føringen som går på å unngå kultur for omfattende reisevirksomhet sier styreleder i Furulia at den er mer aktuell for idretter som langrenn og alpint og sier følgende: ”De bor på såne der ”sporteller”...la oss si det koster noen hundrelapper per natt da...så vi er jo ikke der”. Derimot mener han at akademi som fort kan koste 5000-6000 er der fotballen begynner å få utfordringer. Lagleder i Vesterengen som fortalte om gutter 13 som skulle på tre utenlandsturer i år, mener at denne føringen er aktuell i hans klubb og sier følgende:

”...vi har nok litt for høyt ambisjonsnivå der da...så det er vel litt overkill...men man må se hvor mye kommentarer vi får på det. Hvis det blir mye negativitet rundt det, så er det jo klart at det ikke er noe vi kan fortsette med” (Herman, LL, Vesterengen).

I neste avsnitt har jeg spurt informantene om hvilke tiltak som finnes i klubbene, eventuelt som er tiltenkt, for å redusere økonomiske hindringer for barn og ungdom.

5.2.4 Tiltak i klubbene

Det kommer frem at alle klubbene hjelper de som sliter økonomisk, ofte i form av ulike avbetalingsordninger. Dette forutsetter derimot, at foreldrene selv tar initiativet og ber om hjelp. Som styreleder i Grantoppen sier: ”Det må være en kommunikasjon der. Vi kan ikke gjette oss frem til at folk vil ha månedsbetaling for å ha mulighet til å betale”. (Ingrid, SL, Grantoppen). Styreleder i Østeråsen mener at mye går på å hjelpe foreldrene å strukturere økonomien: ”Hvis de kan få lov til å betale 400 kroner i måneden i stedet, så er det mye lettere for dem, enn å svelge unna de 3300 som dukker opp i mai”.

Noen av klubbene dekker også noe av treningsavgiften, dersom man ser at det er behov for det. Vesterengen har tatt det enda et skritt lenger og laget en regel som sier at hvis du ikke kan betale, så slipper du. I følge styreleder i klubben står det i all kommunikasjon de har med treningsavgift, at det er treningsavgiftsfritak for folk som ikke klarer å betale. Man trenger bare å sende en mail. Dette for at det skal være minst mulig "hassel" som styreleder selv sier, for de som ikke har penger. Lagleder i Østeråsen kommer derimot med en uttalelse som viser at noen kanskje velger å stå over det som koster penger, framfor å faktisk be om hjelp. Han sier følgende:

"Er en spiller på nivå 1 som sjelden er med på de tingene som koster mye penger, som ofte sier: nei, da er vi bortreist. Reelt, er han borte så, ja vel, kanskje han er det. Men det er den samme spilleren veldig ofte" (Anders, LL, Østeråsen).

Et spørsmål man kan stille her er om dette er vedtatte regler i klubbene, eller styrt av de personene som finnes i klubben? Hva er nedskrevet i klubbens planer, og samsvarer dette med idrettspolitisk dokument.

Jeg har spurt styrelederne i klubbene om deres klubb har noen støtteordninger gjennom for eksempel kommune, bydel og idrettsråd i forhold til å hjelpe de som sliter økonomisk. Østeråsen får blant annet 50 000 kroner fra bydelen for å hjelpe de som sliter økonomisk. En pott som er øremerket dette formålet. Klubben har også et samarbeid med en forening som oppfordret de til å søke. Disse midlene går til reduksjon av treningsavgift. Klubben er i tillegg sponset av OBOS. Mye av det OBOS sponser med går til reduksjon av kostnader i form av rabatter. Blant annet får alle spillerne som er OBOS medlemmer rabatter på akademiet. OBOS sponser også klubben med drakter. Hvis situasjonen til spilleren er så prekær, så dekker klubben litt de også, men det krever at foreldrene ber om hjelp. Styreleder i Østeråsen legger til at alle aktivitetene i all hovedsak er foreldrebetaling. Det betyr at hvis de sier ja til en spiller som har økonomiske begrensninger, uten å kunne finansiere dette gjennom de støtteordningene klubben har, så er det faktisk penger man tar fra de andre foreldrene. Dette gjør det litt vanskelig for klubben. Hun utdyper dette på følgende måte:

"Det er de andre som må betale for det, det tenker jeg som klubb, så kan vi ikke gå og pålegge andre foreldre å betale for andres barn... Du har jo de som ikke vil

betale noe, også har du de som gjør alt de bare kan for å betale for sønnen sin ikke sant” (Anne, SL, Østeråsen).

Denne problematikken kjenner også lagleder i Vesterengen seg igjen i. Han sier følgende:

”...Jeg har sagt klart i fra at klubben kan betale for de vi vet sliter da, som ikke har så bra økonomi. Men de som ikke har lyst til å prioritere det, de syns jeg det er vanskelig å betale for” (Herman, LL, Vesterengen).

Furulia på sin side har en konfidensiell avtale med en sponsor som sponser bredden med 100 000 kroner. I tillegg har noen av lagene lagsponsor.

Noen av klubbene har også en dialog med NAV. Styreleder i Grantoppen forteller at klubben informerer foreldrene om at de kan hjelpe dem med å få støtte fra NAV. NAV er en stor bidragsyter i bydelen og har i flere tilfeller dekket treningsavgiften for barna. Styreleder i Østeråsen sier at klubben kan hjelpe foreldrene med å ta kontakt med NAV, men at de sjeldent tar kontakt på vegne av de. Hun forteller at det krever mye av de ansatte, som hun selv sier: ”mye jobb for å forske i velferds Norge, og finne penger til enkeltspillere”. Den tiden mener hun de burde bruke på den aktiviteten til de andre som betaler og legger til:

”Hvis det skulle være fritt hvilke klubb du går til, hvilke tilbud du velger å være på, ikke sant, så tenker jeg at det da må være et uavhengig organ som kan finansiere opp de som er lavtlønna, eller under, sånn som barnehager er da... men det kan ikke klubben sitte å finansiere, bruke tid på” (Anne, SL, Østeråsen).

Det er med andre ord begrenset med hvor mye tid klubbene kan bruke på dette. Styreleder i Østeråsen legger til: ”Da må vi i hvert fall fått en halvtidsstilling da, eller noe finansiering til en stilling som kunne jobbet med alle mulig sånne ting”. Slik det kommer frem i intervjuene har verken Vesterengen eller Furulia noe samarbeid med NAV.

Grantoppen tilbyr noe som heter Allidrett, som er et veldig bra lavterskeltilbud i bydelen. Dette koster kun 100 kroner i året. Allidrett er den gruppa som har flest

medlemmer i klubben. Østeråsen har i sin klubb et tilbud som heter ”fotball for alle” som er en åpen trening for alle, en gang i uken.

Det kommer frem at det både i Østeråsen og Grantoppen er lagt opp til at lagene selv arrangerer dagnader. Noen gjør det oftere enn andre, og dette avhenger veldig av foreldregruppa. I begge klubbene er det lagt opp til én eller flere større dagnader i løpet av året, der én er obligatorisk. Styreleder i Grantoppen forteller at dette er et taktisk valg fra klubben sin side, i forhold til å disponere de kreftene de har i klubben. Hun sier følgende:

”Før var det dagnad til alle lagene. Nå har vi funnet ut at det er bedre å betale noen for å gjøre det, så bruker vi dagnadsinnsatsen på (et lokalt arrangement) som er en måte for oss å tjene penger på. Så sånn har vi vært litt taktiske i forhold til hvordan vi disponerer kreftene på en måte” (Ingrid, SL, Grantoppen).

Styreleder i Østeråsen forteller at målet til klubben er å bygge opp en mulighet slik at dagnader blir klubb dagnader som alle kan være med på, og ikke bare årgangsdagnader, så det kan gå for flere. Selv om det fortsatt er dagnadsaktivitet i noen av klubbene, er det tydelige tegn til at dagnadsånden er på vei ned. Lagleder i Østeråsen forteller:

”Dagnad blir det færre og færre av, og når du først klarer å ha en, så blir det et veldig mas å få nok mennesker til å komme dit...Altså dagnadsansvarlig hos oss...jeg tror ikke hun orket noe særlig mer...Det krever at noen foreldre går nesten ut av seg selv. For det skal settes i gang, administreres, du skal kjøpe inn, du skal ha oppgjørene, og da snakker du om en ressursgruppe som du må ha altså...Mange foreldre vil jo heller betale seg ut enn å gå på en dagnad” (Anders, LL, Østeråsen).

Han forteller videre at når det kommer nye spillere fra andre deler av byen, så følger det nesten aldri med en foreldreressurs. I forhold til om dagnad kan være et tiltak for å redusere økonomiske hindringer svarer lagleder i Østeråsen dette:

”Ja, det er mulig altså, men så merker vi at de foreldrene som det kan være noe økonomisk aspekt ved, de holder seg veldig i bakgrunnen. De sitter bakerst på

foreldremøtene , hvis de kommer i det hele tatt... og når det blir snakk om å fordele jobber så er de veldig litt sånn ”på vei ut av døra” (Anders, LL, Østeråsen).

I forhold til kostnaden som tilkommer akademiet har Østeråsen prøvd å holde kostnadene nede med rabatter (OBOS). Styreleder i klubben mener de har klart å redusere så det er rom for flere. Noen får også være med gratis, dersom klubben ser det er behov for det.

Alle de fire klubbene i undersøkelsen har en utstyrsavtale med en lokal sportsforetning som gir klubbmedlemmer 20-25% på klær og sko. Klubbene får da tilbake utstyr for en viss sum av det det handles for. I Grantoppen får også medlemmene pakkepris på shorts og sokker til 100 kroner.

6. Diskusjon

Jeg vil i dette kapitlet diskutere mine funn i lys av teori og relevant litteratur og forskning på feltet. Første del tar for seg første problemstilling: 'Hva syns informantene om NIFs prioritering av å redusere økonomiske hindringer for barn og ungdom?' Den andre delen tar for seg delproblemstillingen: 'Har klubbene noen tiltak, eventuelt tiltenkte tiltak for å redusere økonomiske hindringer for barn og ungdom?'

6.1 *Hva syns aktører i breddeidretten om NIFs prioritering av å redusere økonomiske hindringer for barn/ungdom?*

Sett bort i fra at klubbene har ulike satsningsområder og sosioøkonomiske utgangspunkt, viser mine funn til en klar fellesnevner. Som Skille (2009) også konkluderer med i sin analyse: "Sett fra idrettsrepresentantenes side (som i denne sammenheng er lagledere og styreledere i breddefotballklubber), er det ikke idrettspolitiske mål og føringer slik det er formulert i statlige dokumenter (i dette tilfelle, idrettspolitisk dokument) som er utgangspunktet og motivasjonen for deres virksomhet". Det er den lokale konteksten idrettslagene befinner seg i og de utfordringer og behov som finnes der som styrer det daglige arbeidet. Hva informantene syns om NIFs prioriteringer om å redusere økonomiske hindringer for barn og ungdom må derfor ses i lys av deres lokale kontekst og interne anliggende.

Grantoppen holder til i et område hvor det bor mange ikke-vestlige innvandrere. Som nevnt, utgjør barn med innvandrerbakgrunn over halvparten av alle barn i økonomisk utsatte familier (Epland & Kirkeberg, 2015). Dette merker klubben godt, ved at foreldrene ikke betaler treningsavgiften. Det har ført til å klubben må sende regningene til inkasso, noe styreleder sier er mindre hyggelig, men høyst nødvendig, da klubben er avhengig av disse midlene for å få klubbdriften til å gå rundt. En annen ting klubben sliter med er foreldreengasjementet, noe som har ført til at klubben har sett seg nødt til å ha betalte trenere både i barne- og ungdomsfotballen. Den nevnte problematikken sliter veldig på klubben og tar opp mye av tiden til de som jobber frivillig i klubben. Som rapporten "inkludering i idrettslag" viser til, kan en høy andel av barn og unge med innvandrerbakgrunn i et lokalmiljø føre til en ekstra utfordring for idrettslagene, ved at frivillig innsats faller bort (Nødland & Vassenden, 2011). Et eksempel på dette er idrettslaget Drafn i Drammen, som ligger i et området med høy minoritetsandel.

Idrettslaget måtte på et tidspunkt legge ned sine aldersbestemte avdelinger fordi foreldreinnsatsen forsvant. Denne problematikken handler til dels om sosial klasse (Nødland & Vassenden, 2011). En studie av Carlsson og Haaland (referert i Nødland & Vassenden, 2011) viser at foreldre med innvandrerbakgrunn deltar lite i det frivillige arbeidet som breddeidretten er så avhengig av. Årsakene til dette viser seg å både være kulturelle og økonomiske. Kulturelt handler det om at man er oppvokst i ulike "samfunnsformasjoner" som kan gi manglende forståelse for hvordan idrettsorganisasjoner er bygget opp og fungerer. Økonomisk dreier det seg om at innvandrerfamilier statistisk sett er dårligere økonomisk stilt. Mange vil da ikke kunne ta seg råd til å betale treningsavgifter. Kanskje har de flere jobber, som også gjør det vanskeligere å sette av tid til frivillig arbeid. Mange innvandrerfamilier har også flere barn enn det som er gjennomsnittet blant norske familier, som styreleder i Grantoppen også er inne på. Dette kan gjøre foreldrene mindre tilgjengelig for frivillighet, samtidig som det kan være med å øke den samlede utgiften på treningsavgifter. Religiøs praksis kan også stå i veien (Nødland & Vassenden, 2011). Når det er sagt, nevner styreleder i Grantoppen at den frivillige innsatsen mangler generelt i klubben, også fra de etnisk norske.

Østeråsen er en klubb som ligger mellom øst og vest i byen. I følge informantene i klubben, finnes det mange såkalte "villabarn" i området. Samtidig driver klubben talentutvikling, noe som fører til at ungdom fra alle kanter av byen, og da særlig fra østkanten, ønsker å spille der. Dette har ført til en liten utfordring i forhold til hvor klubben skal legge kostnadsnivået sitt. Vesterengen og Furulia, er begge vestkantklubber, og som informantene fra klubbene sier, bor de i et veldig skjermet miljø, hvor de ikke har så mye fattigdom rundt seg. Ut i fra det styreleder i Vesterengen forteller er det ikke nødvendigvis fattige barn og ungdom som er utfordringen, heller at barna er preget av et stillesittende liv. Disse barna faller ofte fra fordi de ikke henger med de andre. Som styreleder i Furulia nevner, så er det ikke de statistisk sentralbyrå kaller fattige som er utfordringen i klubben, det er de han kaller "middelklassen" som han ser begynner å få problemer. Han mener at det er et press på å være sportslig, og at dette skaper utfordringer også for de med god økonomi. Det kan sees i sammenheng med den økte kommersialiseringen av idretten mer generelt og forbrukersamfunnets krav til den enkelte for å 'lykkes' (Coakley & Pike, 2014).

Hvor klubbene legger kostnadsnivået sitt kan ses ut i fra både klubbenes satsningsområdet, men også sosioøkonomiske utgangspunkt. Ikke overraskende er klubbene som satser mest på talentutvikling, også de dyreste i undersøkelsen. Med andre ord, det skal koste å bli god.

Det kan derimot også se ut som at klubbene vurderer sitt ”publikum” og sosiokulturelle omland, når avgiftene skal settes. Grantoppen har lagt treningsavgiften etter det klubben trenger for å få ting til å gå rundt. Vesterengen på sin side har i følge styreleder, valgt å ha høye treningsavgifter på bakgrunn av at store deler av befolkningen har god økonomi. Hans uttalelse om at ”hvis du har råd til å kjøre bil til 800 000 så kan du betale 15 000 i året for at ungene dine skal ha det bra og”, underbygger dette. Derimot viser en avisartikkel skrevet i Aftenbladet, at noen foreldre har begynt å stille spørsmålstegn til dette, på hvorfor de må akseptere så høy pris, bare fordi de, som i dette tilfelle, er fra Bærum (Langset, 2014).

Styreleder i Furulia sier at klubben ønsker å holde kostnadene nede, men beskriver noe som kan se ut som et press fra omgivelsene på å ha gode nok treningsfasiliteter. Dette kan ses i lys av det DiMaggio og Powells (1983) kaller *tvangspreget* isomorfisme. Dette fører til at idrettsorganisasjoner blir mer og mer like hverandre, som skyldes press og krav fra omgivelsene, inkludert konkurranse fra private treningsentre som tiltrekker ungdommer (Seippel, 2016). Furulia har i denne sammenheng følt seg presset til å ha oppvarmet kunstgressbane, fordi idrettslag i nærmiljøet tilbyr dette til sine spillere. For å ikke miste medlemmer, har derfor Furulia valgt å gjøre det samme, og på den måten sikret sin legitimitet og overlevelse i samfunnet. Dette ser vi også et eksempel på i Grantoppen, hvor de har økt treningsavgiften kun på bakgrunn av hva de andre klubbene har i treningsavgift. På den andre siden har Furulia ambisjoner om å tilby allsidighet, noe som betyr at de oppfordrer sine medlemmer til å drive med flere idretter, som i utgangspunktet er positivt i forhold til tidlig spesialisering osv, men negativt i forhold til kostnadsbiten. Styreleder uttrykker at de ønsker å holde kostnadene nede, men dette viser jo til det motsatte.

Som man kan se ut i fra den norske idrettsmodellen, er det langt mellom de som vedtar idrettspolitikken, til de som faktisk skal implementere den, nemlig idrettslagene. Flere av informantene mener det er alt for stor avstand mellom NIF sentralt og idrettslagene. Som styreleder i Furulia forteller er det ingen ”eksterne” som forteller deg hva du skal gjøre, ei heller noen å henvende seg til og stille spørsmål. Dette viser til de løse koblingene som finnes mellom organisasjonsleddene i NIF. Som styreleder i Furulia uttrykker, er det dårlig kommunikasjon i organisasjonen. Dårlig kommunikasjon, mangel på kontroll og sammenheng mellom det organisasjonen sier den gjør og det den faktisk gjør kan i følge Meyer & Rowan (1977) skape en distansering, som kan skape splid mellom hovedorganisasjonen og de som er i idrettslaget hver dag og utfører aktivitetene, noe mine informanter beskriver ettertrykkelig.

Det kom tydelig frem fra alle informantene at de ikke har noe særlig kjennskap til IPD, ei heller de nye føringene. Styrelederne forteller at det blir "alt for politisk". De har nok med hverdagen og den daglig drifta. Det å jobbe politisk er tidskrevende, og mange av styrelederne har verken tid, ressurser eller interesse av det. Ut i fra denne informasjonen kan man si at idrettspolitikken ikke fører frem til det utøvende ledd, og at NIF på bakgrunn av dette, ikke har mulighet til å lykkes med sin inkluderingspolitikk. Idrettslagene er først og fremst opprettet for å drive konkurranseaktivitet, og da står inkluderingspolitikken i fare for å komme i både andre, tredje, og kanskje til og med i fjerde rekke. Som Skille (2011) presiserer i sin analyse av den organiserte idrettens evne til å være en sosialpolitisk aktør:

As long as competitiveness is the main convention of sport, it implies that “sport-for- all”, “sport for health” and similar visions are hard to realize because the concept of competitiveness comprises various processes of elitism, selection and exclusion (s. 250).

Som det kommer frem i mine funn, står ikke økonomiske hindringer i veien kun for de såkalt ”fattige”. Styreleder i Furulia peker på hvordan idretten begynner å bli dyr, også for det han kaller ”middelklassen”. Informantene fra Vesterengen forteller at klubben har blitt som en liten bedrift, hvor man blant annet ønsker å skape arbeidsplasser til trenerne, som jo til syvende og sist betyr høyere treningsavgifter til medlemmene. Lagleder i klubben sier at det har blitt sånn nettopp fordi noen som sitter i klubben

ønsker at det skal være sånn. Ut i fra dette, kan man tolke at inkluderingspolitikken ikke står øverst på lista. For at føringer som går på å redusere økonomiske hindringer skal kunne implementeres inn i idrettslagenes praksis, må de som faktisk jobber i idrettslagene erkjenne behovet for disse tiltakene. Det er aktørenes syn på ”fattigdom” og ”økonomiske hindringer” som avgjør om føringene blir implementert og om tiltak blir iverksatt i idrettslagene. Som Rottenburg (1996) sier: ”Only if the actors catch the ball and pass it on, i.e. they collaborate, can the game continue” (s. 214-215). Med andre ord, er det bare hvis aktørene i idrettslaget velger å spille ”ballen” videre – at de gjør NIFs prioriteringer til sine egne, at idrettspolitiske føringer kan bli implementert.

6.2 Har klubbene noen tiltak, eventuelt tiltenkte tiltak for å redusere økonomiske hindringer for barn og ungdom?

”Idrett for alle” - til en viss grad

Et satsningsområde for idrettspolitikken i Norge er å ”bidra til å opprettholde og utvikle idretten som en viktig arena for inkludering” (Meld. St. 26 (2011-2012), s. 14). Det man kan stille spørsmål ved er om den frivillige organiserte idretten er egnet som middel for å realisere slike og tilsvarende mål. I barneidretten har klubbene et mål om å holde kostnadene nede, hvor man kan si at ”idrett for alle” mentaliteten står sterkt. I ungdomsfotballen derimot skyter utgiftene i været, og det blir ”idrett for alle” bare til en viss grad.

Tiltak ut i fra en lokal kontekst

Ut ifra det informantene forteller kan det se ut som det er en enighet om at økonomi ikke skal stå i veien for at barn og ungdom skal få spille fotball. Klubbene hjelper de som sliter økonomisk, ofte i form av ulike betalingsordninger, men dette forutsetter at foreldrene selv tar initiativ og ber om hjelp. På den måten kan man si at klubbene har satt inkluderingspolitikken på dagsorden. Det kan derimot se ut som at noen heller velger å ”reise bort” hver gang laget skal på treningsleir, noe som viser til at det kan sitte langt inne å be om hjelp. Tanken bak tiltaket er god, men ikke nødvendigvis inkluderende. Vesterengen har en regel som sier at ”hvis du ikke har råd til å betale, så

slipper du”. Du trenger ”bare” å sende en mail. Dette, for at det skal være minst mulig ”hassle” i følge styreleder. Det man kan stille spørsmål ved er om dette betyr minst mulig ”hassle” for de som klubb, eller minst mulig ”hassle” for foreldrene? Spørsmålet er hvor allment kjent dette tiltaket faktisk er i klubbene? Denne *ad hoc* og uformelle tilnærmingen kan ekskludere: tilfeldigheter fremfor en tydelig politikk fører til hvem som eventuelt søker om støtte. Ut ifra det kan man si at klubbene *oversetter* idrettspolitiske mål (Campbell, 2004): ja, inkludering er viktig, men så lenge det gjøres på idrettslagets premisser. Så vidt jeg kan se, er det kun Østeråsen og Furulia som har nedskrevne tiltak på sine nettsider.

Det viser seg også å være delte meninger i forhold til hvem informantene mener kvalifiserer seg som trengende og som har behov for økonomisk støtte. Styreleder i Furulia kommer med et interessant og viktig utsagn her. Han forteller at klubben klarer å håndtere de, som han sier, statistisk sentralbyrå kaller fattige, men at de han kaller ”middelklassen” også begynner å få problemer med å betale for seg. Han utdyper her at, de som har god inntekt, også har mange utgifter, og når du da har flere barn i idretten, så blir det dyrt, også får dem. Disse blir ikke nødvendigvis sett på som fattige, men de økonomiske hindringene det er snakk om, gjelder da også for dem. Når den eneste muligheten for å få hjelp er å be om det, kan man tolke at det vil være vanskelig for disse foreldrene å gå til det skrittet, når de i lokalsamfunnet, ikke blir sett på som ”fattige”. På den andre siden, har de sosiokulturell kapital som tilsier at de muligens vil kunne benytte seg av ordningen. Jeg har imidlertid ikke tilstrekkelig data som tillater meg til å belyse mer av denne type problematikk.

Lagleder i Vesterengen synes på sin side at det er vanskelig å støtte de som har råd, men ikke vil ta seg råd. Mest sannsynlig ønsker gutten eller jenta selv å være med på for eksempel cup eller treningsleir. Men hvis foreldrene ikke ønsker å betale, er også det en måte å bli ekskludert på, dersom klubben ikke går inn å finansierer dette. Hvem skal man i så fall hjelpe, ikke hjelpe? Fordi klubbene ikke har noen klare føringer på hvordan de skal håndtere dette, verken innad i klubben eller fra øvrige ledd, gjør det inkluderingsarbeidet enda vanskeligere. Fordi klubbene ikke helt vet hvordan de skal gripe om denne problematikken, kan det se ut som at klubbene sender ”ballen” over til foreldrene og på den måten også avskriver seg litt av ansvaret.

Sisjord, Fasting og Sand (2011) vektlegger den økonomiske faktoren i sin analyse av integreringsarbeidet i NIF. De konkluderer med at statlige midler må øremerkes ”for å trekke flere og til dels vanskeligstilte grupper med i idrettsaktivitet, fordi idrettslagene stort sett ikke gir disse prioritet” (2011, s. 88). Østeråsen har blant annet flere støtteordninger som er øremerket de som sliter i klubben, noe som har gitt klubben muligheten til å håndtere de tilfellene som har dukket opp. Dette viser at øremerkede midler kan være en god løsning.

I rapporten ”inkludering i idrettslag” kommer det frem at det i byene ofte er såkalte *lavterskeltilbud* som dominerer inkluderingsarbeidet (Nødland & Vassenden, 2011). Eksempel på lavterskeltilbud ser vi både i Østeråsen gjennom ”fotball for alle” og i Grantoppen gjennom ”allidrett”. I Grantoppen er dette et svært populært tilbud, noe som vises gjennom å ha høyest antall medlemmer. Spørsmålet er om disse barna inkluderes i klubbens ordinære aktivitet. Denne ordningen er det rapporten kaller lite *individrettet*, og er mer rettet mot massene (Nødland & Vassenden, 2011). Det kommer også frem i rapporten at byen som det er snakk om i denne undersøkelsen, i begrenset grad har drevet med det de kaller ”oppsøkende virksomhet” ovenfor den enkelte unge eller hans/hennes familie (Nødland & Vassenden, 2011). Noe av det samme vises også i mine funn. Ja, klubbene ønsker å hjelpe, men det er ikke klubbene som tar initiativet, snarere foreldrene. Som nevnt, er ”ballen” lagt i foreldrenes hender.

Informantene som ble intervjuet i forbindelse med rapporten ”inkludering i idrettslag”, ytrer et behov for en ansatt i fulltidsstilling som kan jobbe med inkluderingsproblematikken (Nødland & Vassenden, 2011). Det samme gjør flere av mine informanter. Som styreleder i Grantoppen forteller, har de mer enn nok med å få nok timer i døgnet til å faktisk drifte en klubb. Styreleder i Østeråsen sier at om det skal være fritt hvilken klubb man går til, hvilke tilbud man velger å være med på, må det komme et uavhengig organ som kan finansiere opp de som er lavtlønnet. Man kan ikke pålegge klubbene å måtte forske i velferds-Norge for å finne penger til enkeltspillere, som hun selv sier.

Det kommer også frem fra flere informanter at om NIF har som mål å redusere økonomiske hindringer så må det gis mer støtte til drifting og finansiering av anlegg, da spesielt fra kommunene sin side. Uttalelsen til styreleder i Østeråsen om at ”hvis man

skal få ned kostnaden for å drive idrett sånn utenom den turen til La Manga, så må man gjøre noe med finansieringen av disse banene”, understreker dette ettertrykkelig. Veum som er utviklingsleder i NIF sier at NIF ønsker å jobbe med kommunene slik at flere idrettsanlegg skal kunne benyttes gratis av idretten (Ertesvåg & Hagen, 2015). Som informantene uttrykker ville dette være med å redusere de økonomiske hindringene betraktelig.

I følge informantene, er ikke fotball en dyr idrett, sammenlignet med andre idretter. Det kommer også frem at de tiltakene som er foreslått i IPD for 2015-2019, ikke er like aktuelle i fotballen, da spesielt i forhold til tilrettelegging for utlån og gjenbruk av utstyr og forenkling og begrensning av kostnadsdrivende sider ved konkurransesystemer og idrettsutstyr for barn og unge. Den som derimot virker å være mest aktuell i fotballen er føringen som går på å unngå kulturer for omfattende reisevirksomhet og kostbare samlinger som forutsetning for at ungdom skal få utvikle sitt talent. Lagleder i Vesterengen mener at denne føringen er aktuell i hans klubb, da det er litt ”overkill” på den biten, som han selv beskriver det. Det har også oppstått murring i foreldregruppa på at det har blitt for dyrt, og klubben må derfor revurdere sin praksis på området, noe som kan være et tegn på at det går i riktig retning.

Flere av informantene forteller at dugnad er på vei ut. Når dugnaden faller bort, mister også mange muligheten til å tjene opp de pengene man eventuelt skulle mangle hjemmefra. I følge noen av informantene krever dugnad mye innsats fra enkelte, noe som gjør det mer fristende å betale seg ut. Det kan derimot se ut som Østeråsen og Grantoppen har klart å løse dette ved å kun ha en eller to store dugnader i året. Disse dugnadene drar inn mye penger til lagene i klubben, samtidig som det ikke krever for mye av klubben eller foreldrene. På bakgrunn av denne informasjonen, er dette et tiltak flere klubber burde vurdere å innføre.

Som nevnt trenger ikke økonomiske hindringer kun å handle om hvorvidt man har råd eller ikke, men hvor mye man faktisk ønsker å bruke på idretten til barna, og hva man kan si er innenfor rimelighetens grenser. I følge flere av informantene er løsningen mer støtte og finansiering til klubbene, ikke nødvendigvis at klubbene bør endre sin praksis. I forhold til de nye føringene NIF har kommet med, ser det ikke ut til at informantene ser dette behovet i forhold til fotball. Som Sisjord med kolleger (2011) konkluderer med

i sin analyse, kan det se ut som om øremerkede midler, eller støtteordninger gjennom bydel som vist i Østeråsen, kan være en mulig løsning for klubbene. Hvis hver klubb hadde hatt en pott til fordeling, kunne det kanskje bli enklere å hjelpe, om da ikke bare de såkalt ”fattige”. Men som det ser ut til er det ikke et spørsmål om klubbene ønsker å inkludere ”fattige” barn og unge, men et spørsmål om hvor mye man faktisk kan pålegge foreldre å måtte betale for idrett. Denne grensen ser det ut som mange har nådd, også på vestkanten. Det ser ut til at det trengs en kulturendring, som Veum også understreker (Baardsen, 2015).

6.3 Avsluttende kommentarer

Hensikten med denne studien var å belyse styreledere og laglederens synspunkter omkring idrettspolitiske føringer som går på å redusere økonomiske hindringer for barn og ungdom. Det kunne også vært interessant å få et innblikk i hvordan foreldrene i breddefotballen opplever denne problematikken. Mener de at idretten har blitt for dyr? Ifølge Veum, har ikke NIF per dags dato, noen konkrete tall på hvor mange som dropper ut eller som aldri starter med idrett på grunn av dårlig økonomi (Ertesvåg & Hagen, 2015). Dette kunne være interessant å forske videre på.

Referanser

- Andersen, S. S. (2013). Casestudier: forskningsstrategi, generalisering og forklaring (2. utg.). Bergen: Fagbokforlag.
- Baardsen, A. (2015). Norsk idrett blir dyrere og dyrere: Fortvilte foreldre må si nei til barna sine. *Dagbladet*. Hentet 4 august 2015 fra http://www.dagbladet.no/2015/05/05/sport/barneidrett/norges_idrettsforbund/39021024/
- Campbell, J. L. (2004). *Institutional Change and Globalization*. Princeton: Princeton University Press.
- Coakley, J. J., & Pike, E. (2014). *Sports in Society: Issues and controversies*. Boston: McGraw-Hill.
- Dalland, O. (2012). *Metode og oppgaveskriving for studenter* (5. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.
- DiMaggio, P. J., & Powell, W. W. (1983). The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. *American sociological review*, 48 (2), 147-160. Hentet 27 mai 2016 fra <https://www.ics.uci.edu/~corps/phaseii/DiMaggioPowell-IronCageRevisited-ASR.pdf>
- Enjolras, B., & Seippel, Ø. (2001). *Norske idrettslag 2000. Struktur, økonomi og frivillig innsats*. Oslo: Institutt for samfunnsforskning. Hentet 6 august 2015 fra http://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/177643/R_2001_4%20.pdf?sequence=3&isAllowed=y
- Enjolras, B., & Waldahl, R. H. (2009). *Idrettsdemokratiet: Makt og styring i idretten*. Oslo: Akilles.
- Epland, J. & Kirkeberg M. I. (2015). *Utvikling i vedvarende lavinntekt. Flere økonomisk utsatte barn*. Hentet 4 august 2015 fra <http://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/artikler-og-publikasjoner/flere-okonomisk-utsatte-barn>
- Ertesvåg, F. & Hagen A. (2015). Klasseskillet øker i barneidretten. *VG*. Hentet 5 august 2015 fra <http://www.vg.no/nyheter/innenriks/oppvekst/klasseskillet-oeker-i-barneidretten/a/23370896/>
- Fløtten, T., Dahl, E., & Grønningsæter, A. (2001). *Den norske fattigdommen. Hvordan arter den seg, hvor lenge varer den og hva kan vi gjøre med den?* (Fafonotat 2001/16). Hentet 4 august 2015 fra http://www.fafonotat.no/media/com_netsukii/672.pdf

- Fontana, A., & Frey, J. H. (2005). The interview: From Neutral Stance to Political Involvement. I N. K. Denzin, & Y. S. Lincoln (Red.), *The Sage handbook of qualitative research* (3. utg),(s. 695-727). Thousand Oaks: Sage.
- Greenwood, R., Oliver, C., Suddaby, R., & Sahlin-Andersson, K. (2008). *The Sage handbook of organizational institutionalism*. Los Angeles : Sage.
- Harju, A. (2008). *Barns vardag med knapp økonomi. En studie om barns erfaringer og strategier*. Doktoravhandling ved Växjö universitet, Växjö. Hentet 4 august 2015 fra <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:205824/FULLTEXT01.pdf>
- Kjensli, J. (2015). *Retningslinjer for bruk av konkurransedrafter*. Hentet 4 august 2015 fra <http://www.svomming.no/?articleid=7053>
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). *Det kvalitative forskningsintervju* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Langeland, S., Ohrem, S., & Lima, I. A. (2014). *Fattigdom og levekår i Norge. Tilstand og utviklingstrekk-2014*. (NAV rapport 3/14) Hentet 26 mai 2016 fra https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:5DbfY2O3IoJ:https://www.nav.no/no/NAV%2Bog%2Bsamfunn/Kunnskap/Analyser%2Bfra%2BNAV/_attachment/401552%3F_download%3Dtrue%26_ts%3D14a77991db8+&cd=2&hl=no&ct=clnk&gl=no
- Langset, K. G. (2014). Må vi akseptere en så høy pris bare fordi det er snakk om Bærum? *Aftenbladet*. Hentet 27 mai 2016 fra <http://www.aftenbladet.no/familie-og-oppvekst-old/--Ma-vi-akseptere-en-sa-hoy-pris-bare-fordi-det-er-snakk-om-Barum-3355843.html>
- Meld. St. 26 (2011-2012). *Den norske idrettsmodellen*. Oslo: Det kongelige kulturdepartementet. Hentet 27 mai 2016 fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/aaf9142d54e344608cc20d4e5fa752e0/no/pdfs/stm201120120026000dddpdfs.pdf>
- Meyer, J. W., & Rowan, B. (1977). Institutionalized Organizations: Formal Structure as Myth and Ceremony. *American Journal of Sociology*, 82, 340-363. Hentet 26 mai 2016 fra https://www2.bc.edu/~jonescq/mb851/Mar26/MeyerRowan_AJS_1977.pdf
- NESH. (2006). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi*. Hentet 15 oktober 2015 fra <https://www.etikkom.no/globalassets/documents/publikasjoner-som-pdf/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-humaniora-juss-og-teologi-2006.pdf>
- NFF. (2016) *Handlingsplan 2016-2019*. Hentet 26 mai 2016 fra https://www.fotball.no/globalassets/nff-org/handlingsplan_2016-2019.pdf

- NIF. (s.a-a). Idrettshistorie. Hentet 27 mai 2016 fra <https://kurs.idrett.no/course/view.php?id=23&lang=en>
- NIF. (2011). *Idrettspolitisk dokument 2011-2015*. Hentet 4 august 2015 fra http://idrettsforbundet.nif.no/globalassets/1-norges-idrettsforbund/om-nif/idrettspolitisk_dokument2011_2015.pdf
- NIF. (2015). *Idrettspolitisk dokument 2015-2019*. Hentet 4 august 2015 fra https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/idrett/idrettsforbundet/om-nif/idrettspolitisk-dokument-2015-2019/57_15_nif_idrettspolitisk-dokument-2015-2019_lr_0909.pdf
- Nødland, S. I., & Vassenden, A. (2011). *Inkludering i idrettslag. Gjennomgang av en tilskuddsordning*. (IRIS Rapport 2011/066). Stavanger: IRIS.
- Opedal, S., & Bergsgard, N. A. (2009). Idrettspolitikken iverksetting: Tre offentlige veier til frivillig idrett. I B. Enjolras, & R. H. Waldahl (Red.), *Frivillige organisasjoner og offentlig politikk* (s. 164-194). Oslo: Novus forlag.
- Orton, J. D., & Weick, K. E. (1990). Loosely coupled systems: A reconceptualization. *Academy of management review*, 15 (2), 203-223.
- Patton, M. Q. (1990). *Qualitative evaluation and research methods* (2. utg.). Newbury Park: Sage.
- Rottenburg, R. (1996). When Organization Travels: On Intercultural Translation. I B. Czarniawska, & G. Sevón, *Translating Organizational Change* (s. 191-240). Berlin: Walter de Gruyter.
- Sandbæk, M. & West-Pedersen, A. (2010). *Barn og unges levekår i lavinntekstfamilier. En panelstudie*. (NOVA Rapport 10/10). Hentet 4 august 2015 fra <http://fido.nrk.no/c817314e2f6ac20c9d44467bc272365c5aae5e2b32457f26e6d227bd41bdc998/fattigdom.pdf>
- Seippel, Ø. (2003). *Norske idrettslag 2002*. Oslo: Institutt for samfunnsforskning. Hentet 26 mai 2016 fra <http://docplayer.no/13673787-Rapport-2003-7-nettversjon-ormulf-seippel-norske-idrettslag-2002-kunnskap-ledelse-og-styring.html>
- Seippel, Ø. (2016). Sprek, vakker og kjedelig? Trening og mening blant ungdom: 1985-2013. I Ø. Seippel, M. K. Sisjord, & Å. Strandbu (Red.), *Ungdom og idrett* (s. 93-112). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Seippel, Ø., Strandbu, Å., & Sletten, M. A. (2011). *Ungdom og trening. Endring over tid og sosiale skillelinjer*. (NOVA Rapport 3/11). Hentet 4 august 2015 fra http://www.nova.no/asset/4536/1/4536_1.pdf
- Sisjord, M. K., Fasting, K., & Sand, T. S. (2011). Inkludering av ungdom med minoritetsbakgrunn i NIF-organisert idrett. *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 11 (2), 71-92. Hentet 27 mai 2016 fra <https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/171000/SisjordTidsUngdomforsk2011.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

- Skille, E. Å. (2008). Understanding Sport Clubs as Sport Policy Implementers. A Theoretical Framework for the Analysis of the Implementation of Central Sport Policy through Local and Voluntary Sport Organizations. *International Review for the Sociology of Sport*, 43 (2), 181-200. Hentet 27 mai 2016 fra <http://irs.sagepub.com/content/43/2/181.full.pdf>
- Skille, E. Å. (2009). Idrettslagets praksis versus sentral idrettspolitikk- en problematisering av idrettens instrumentalitet. I B. Enjolras, & R. H. Waldahl (red.), *Frivillige organisasjoner og offentlig politikk* (s. 146-163). Oslo: Novus forlag.
- Skille, E. Å. (2011). The convention of sport clubs: enabling and constraining the implementation of social goods through sport. *Sport, Education and Society*, 16 (2), 241-253. Hentet 28 mai 2016 fra <http://dx.doi.org/10.1080/13573322.2011.540430>
- Skirbekk, S. (2015). Institusjon. I: *Store Norske Leksikon*. Hentet 28 mai 2016 fra <https://snl.no/institusjon>
- St.meld.nr.6. (2002-2003). *Tiltaksplan mot fattigdom*. Oslo: Arbeids- og sosialdepartementet. Hentet 4 august 2015 fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-6-2002-2003-/id196483/?ch=1>
- Thagaard, T. (2013). *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitativ metode*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Thorød, A., B. (2008). Sosial eksklusjon. I: M. Sandbæk (Red.). *Barns levekår. Familiens inntekt og barns levekår over tid*. (NOVA Rapport 7/2008). Hentet 4 august 2015 fra http://www.nova.no/asset/3379/1/3379_1.pdf
- Thorød, A. B. (2012). Er det for dyrt? Om barns deltakelse og valg av organiserte fritidsaktiviteter når familiens økonomi er svak. *Fontene forskning* (1), 19-31. Hentet 28 mai 2016 fra https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/138765/Thorod_2012_Er.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Utstysreglement (u.å.). Hentet 4 august 2015 fra [http://www.sykling.no/organisasjon/loverogregler/Documents/08%20-%20UR%20\(Utstysreglement\)%202015%20ill.pdf](http://www.sykling.no/organisasjon/loverogregler/Documents/08%20-%20UR%20(Utstysreglement)%202015%20ill.pdf)

Figur- og tabelloversikt

Figur 1: Organisasjonskart NIF.....12

Tabell 1: Kostnadsoversikt.....36

Vedlegg

Vedlegg 1: Det utsendte informerte samtykket

Vedlegg 2: Intervjuguide styreleder

Vedlegg 3: Intervjuguide lagleder

Vedlegg 4: Godkjent søknad fra NSD

Vedlegg 1: Informert samtykke

Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjektet

INVITASJON TIL Å DELTA I ET FORSKNINGSPROSJEKT OM IDRETTSPOLITISKE FØRINGER OG INKLUDERINGSARBEID I PRAKSIS: AKTØRENE PERSPEKTIV OG ERFARINGER

Mediabildet den siste tiden har vist at mange foreldre sliter med å få barna sine inn i den organiserte idretten, fordi det er for dyrt. Det blir også flere barn som vokser opp i lavinntektsfamilier. I idrettspolitisk dokument for 2015-2019 som ble vedtatt i mai i år, ble det lagt frem nye føringer som går på å redusere økonomiske hindringer for å inkludere flere barn/ungdom i den organiserte idretten. Formålet med denne undersøkelsen blir derfor å belyse hvordan ulike aktører i en breddefotballklubb forholder seg til det som står i idrettspolitisk dokument, da spesielt i forhold til NIFs prioritering av å redusere økonomiske hindringer for barn/ungdom. Jeg vil også undersøke om det finnes noen tiltak i klubbene som går på dette arbeidet, eventuelt om det finnes noen tiltenkte tiltak.

Deltakelsen vil innebære et intervju (ca.1 times varighet). Tid og sted finner vi ut av sammen. Intervjuet vil bli tatt opp på bånd og senere transkribert på papir. Spørsmålene vil omhandle dine synspunkter på inkluderingsarbeid i barne- og ungdomsidretten og betydningen av idrettspolitisk dokument. Dataene behandles konfidensielt og anonymiseres ved prosjektslutt i mai 2016. Det er bare student og veileder som vil ha tilgang til personopplysninger. Alt av data blir anonymisert ved at alle informantene får hver sin koblingsnøkkel. Navnliste og koblingsnøkkel lagres avskilt fra øvrige data. Personopplysninger og opptak blir slettet etter at prosjektet er ferdigstilt. Prosjektet er meldt til Personvernombudet for forskning, Norges samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS. Det er frivillig å delta i studien, og du kan når som helst trekke ditt samtykke uten å oppgi noen grunn.

Dersom du ønsker å delta eller har spørsmål til studien, ta kontakt med prosjektleder Karen Christine Werner Kamsvåg: 92408104 eller veileder Fiona Jane Dowling: 23262416.

Hilsen

Masterstudent Karen C. W. Kamsvåg

Seksjon for kultur og samfunn

Norges idrettshøgskole

Karen_werner1@hotmail.com

Tlf: 92408104

**Samtykkeerklæring ved innsamling og bruk av
personopplysninger til forskningsformål**

Norges idrettshøgskole,

**IDRETTSPOLITISKE FØRINGER OG INKLUDERINGSARBEID I
PRAKSIS: AKTØRENES PERSPEKTIV OG ERFARINGER**

Prosjektleder: Masterstudent Karen C. W. Kamsvåg

Jeg bekrefter å ha lest informasjonsbrevet om prosjektet, og samtykker i å delta i undersøkelsen slik den er beskrevet der.

Jeg er også kjent med at deltakelse i prosjektet er frivillig, og at jeg når som helst kan be om å få slettet de opplysninger som er registrert om meg. Dette gjelder også etter at prosjektet er avsluttet.

NAVN: (store bokstaver) -----

sted

dato

underskrift

Vedlegg 2: Intervjuguide styreleder

Tema: Informasjon

- Litt om meg
- Redegjøre for formålet med studien
- Forklare om anonymitet. Undertegne samtykkeskjemaet før intervjuet begynner
- Noen spørsmål utover det?
- Sette på båndopptaker og gjøre klar skrivesaker

Tema: Bakgrunn og erfaringer

- 1) Hvor vokste du opp?
- 2) Var idrett en del av oppveksten?
- 3) Hva jobber du med til daglig?
- 4) Hvor lenge har du sittet i styret?
- 5) Hva betyr idrett for deg?
- 6) Hva mener du idrett kan bidra med?

Tema: Klubben

- 1) Hvordan identifiserer klubben seg? Breddeorientert, prestasjonsorientert, nærmiljø?
- 2) Hva er klubbens visjon (er)?
- 3) Hva brenner du for som styreleder? (hjertesaker)
- 4) Hvor får klubben inntektene sine fra?

Tema: Økonomi og utgifter

De som ønsker å være medlemmer i klubben må blant annet betale medlemskontingent og en treningsavgift. Ofte kommer utgifter i forbindelse med utstyr, cuper, samlinger og treningsleir i tillegg.

- 1) Hva er det som avgjør:
 - medlemskontingenten?
 - treningsavgiften? i forhold til de ulike aldersklassene?

- 2) I forhold til cuper/turneringer og treningsleir, som også koster penger:
 - Hva tenker du om at barn skal dra på slike arrangementer?
 - Det kan se ut som det har kommet en kultur hvor både lag og unge, lovende spillere reiser på treningsleir og andre sportslige arrangement i utlandet. Aktiviteter som ofte koster mye penger. Hva er dine tanker om dette?
 - Finnes det noen regler/retningslinjer til disse aktivitetene i forhold til de ulike aldersklassene?

- 3) I forhold til utstyr. Ser du et press om å ha det nyeste og beste utstyret?

- 4) Hva tenker du rundt at fler og fler blir ansatt/ får lønn for det arbeidet de legger ned i idrettslagene? (positivt eller negativt?)

- 5) Hva ligger til grunn for å ha akademi i regi av klubben? og hva er dine tanker om det? (Hvis de har)

- 6) Hva tenker du er hovedårsaken(e) til at idretten/fotballen tilsynelatende blir dyrere? (er det i det hele tatt et problem?)

- 7) Hva tror du foreldrene tenker om disse "ekstra" kostnadene?

Tema: Barnefattigdom og idrettsdeltakelse

Tall fra statistisk sentralbyrå viser at andel barn i lavinntektsfamilier øker, samtidig får NIF flere og flere henvendelser fra fortvilte foreldre om at de ikke har råd til å gi barna muligheten til å drive med idrett.

- 1) Hvordan definerer du fattigdom?
- 2) Er du kjent med slike definisjoner?
- 3) Syns du at fattigdom er et problem i Norge?
- 4) Det kommer flere og flere bekymringsmeldinger om at idretten er for dyr. Har du noen eksempler fra denne opplevde problematikken i din klubb? Fortell!

Forskning viser at barn/ungdom i lavinntektsfamilier sjeldnere enn andre trener i idrettslag

- 5) Er fotball fortsatt et lavterskeltilbud for alle, sett med dine øyne?
- 6) Har klubben et tilbud for alle, uavhengig av økonomi?
- 7) Hvis jeg var medlem i klubben, og det viser seg at mine foreldre ikke har betalt medlemskontingenten eller treningsavgiften, hvordan ville dette utspille seg?
- 8) Hva med de som eventuelt ikke har råd til å dra på cuper eller treningsleir?

Tema: Idrettspolitisk dokument

Idrettspolitisk dokument er en felles plan for hele den organiserte idretten i Norge. Den skal være styrende for alle medlemsorganisasjonene, deriblant idrettslagene.

- 1) Er slike dokumenter viktige for arbeidet i klubben?
- 2) I hvor stor grad anvendes de i det daglige arbeidet i klubben?
- 3) Hvilke andre faktorer påvirker arbeidet?
- 4) I mai i år ble det vedtatt et nytt idrettspolitisk dokument for perioden 2015-2019, med nye føringer som går på å redusere økonomiske hindringer for barn og ungdom.
- 5) Kjenner du til de nye føringene? (Hvis nei, utdyp disse)

- 6) Ser du et behov for slike tiltak i din klubb? Hvis ja: Hvorfor. Hvis nei: Hvorfor ikke?
- 7) Noe som allerede er på dagsorden?

Tema: Tiltak

Tiltak som går på redusere økonomiske hindringer for barn/ungdom? Evt. som er planlagt for fremtiden.

- 1) Har klubben noen tiltak som går på utlån/gjenbruk av utstyr?
- 2) Har klubben noen ordninger tilknyttet rabatter i forhold til kjøp av utstyr?
- 3) I forbindelse med ekstrakostnader som cuper og treningsleir. Finnes det noen tiltak som går på redusere disse kostnadene, evt. som er med å finansiere dette?
- 4) Finnes det noen støtteordninger gjennom samarbeid med for eksempel kommune, bydel, idrettskrets eller idrettsråd?
- 5) Særforbund, som svømmeforbundet og sykkelforbundet har allerede innført tiltak som går på å forby barn under en viss alder å bruke det dyreste utstyret i forbindelse med konkurranse. Bør fotballforbundet innføre noe lignende? I så fall: Hvilke tiltak/retningslinjer mener du de skal innføre?
- 6) Nå som NIF har større fokus på å senke utgiftene. Hva tror du kommer til å skje i fremtiden?

Avslutning

- Oppsummere svarene slik at intervjuobjekt kan bekrefte at svarene er riktige. Noe mer du ønsker å tilføye?

- Er det noe du mener jeg burde spurt deg om?

- Takk for deltakelse!

Vedlegg 3: Intervjuguide lagleder

Tema: Informasjon

- Litt om meg
- Redegjøre for formålet med studien
- Forklare om anonymitet. Undertegne samtykkeskjema før intervjuet begynner
- Noen spørsmål utover det?
- Sette på båndopptaker og gjøre klar skrivesaker

Tema: Bakgrunn og erfaringer

- 7) Hvor vokste du opp?
- 8) Var idrett en del av oppveksten?
- 9) Hva betyr idrett for deg?
- 10) Hva mener du idrett kan bidra med?
- 11) Hva er dine oppgaver som lagleder?

Tema: Økonomi og utgifter

De som ønsker å spille i klubben må blant annet betale medlemskontingent og en treningsavgift. Ofte kommer utgifter i forbindelse med utstyr, cuper, treningsleir og akademi i tillegg.

- 1) Hvor mye ligger treningsavgiften på? Og hva dekker den?
- 2) Er disse utgiftene overkommelige sett ut i fra den spillergruppa/foreldregruppa du står ovenfor?
- 3) Kan du fortelle om en situasjon hvor en spiller ikke har betalt medlemskontingent eller treningsavgift? Hvordan har dette utspilt seg?
- 4) Finnes det noe ordninger som hjelper spillerne/foreldrene med å betale medlemskontingent/treningsavgift?
- 5) Drar dere på mange cuper?

- Hvordan finansieres disse? Evt får spillerne/foreldrene hjelp til å betale dette dersom de har behov for det?

- 6) Det kan se ut som det har kommet en kultur hvor både lag og unge, lovende spillere reiser på treningsleir og andre sportslige arrangement i utlandet. Aktiviteter som ofte koster mye penger.
 - Hva er dine tanker om det?
 - Drar ditt lag/spillergruppe på slike turer? Hvorfor, hvorfor ikke?
 - I så fall hvordan blir dette finansiert?
- 7) Det blir stadig flere fotballakademier. Hva er dine tanker rundt denne virksomheten? - Hva synes du om at klubben din tilbyr dette?
 - Finnes det noe ordninger som hjelper spillerne/foreldrene med å betale akademitreninger?
- 8) Kan noen bli ekskludert fra disse aktivitetene på bakgrunn av sin økonomiske situasjon?
- 9) Hva tenker du om at det blir flere og flere ansatte i klubbene? (kan medvirke til høyere treningsavgifter) Er dette veien å gå?

Tema: Barnefattigdom og idrettsdeltakelse

Tall fra statistisk sentralbyrå viser at andel barn i lavinntektsfamilier øker, samtidig får NIF flere og flere henvendelser fra fortvilte foreldre om at de ikke har råd til å gi barna muligheten til å drive med idrett.

- 1) Syns du at fattigdom er et problem i Norge?
- 2) Hvordan definerer du fattigdom?
 - Er du kjent med slike definisjoner?
- 3) Som lagleder i klubben, kjenner du deg igjen i den problematikken?
 - Kan du fortelle om en situasjon hvor du har vært lagleder for en spiller som du mener har hatt økonomiske problemer. Hvordan har det spilt seg ut?
- 4) Er fotball fortsatt et lavterskeltilbud, sett med dine øyne?
- 5) Hva tror du er hovedårsaken(e) til at idretten/fotballen tilsynelatende blir dyrere?

Tema: Idrettspolitisk dokument

Idrettspolitisk dokument er en felles plan for hele den organiserte idretten i Norge. Den skal være styrende for alle medlemsorganisasjonene, deriblant idrettslagene.

- 1) Hva vet du om idrettspolitisk dokument?
- 2) Påvirker slike eller tilsvarende dokumenter ditt arbeid i klubben?
- 3) Andre faktorer som påvirker ditt arbeid?

I mai i fjor ble det vedtatt et nytt idrettspolitisk dokument for perioden 2015-2019, med nye føringer som går på å redusere økonomiske hindre for barn og ungdom.

- 4) Kjenner du til de nye føringene? (hvis ikke, les opp)
- 5) Er det et behov for slike tiltak i din klubb?
- 6) Er det noe som kan gjøres for å begrense kostnadene ytterligere?
- 7) Særforbund, som svømmeforbundet og sykkelforbundet, har allerede innført tiltak som går på å forby barn under en viss alder å bruke det dyreste utstyret i forbindelse med konkurranse. Bør fotballforbundet innføre noe lignende? I så fall: Hva kan fotballforbundet gjøre for å bidra til at fotballen ikke skal bli dyrere?
- 8) Hvordan tror du utviklingen vil se ut de neste årene? (Vil kostnadene øke?)

Avslutning

- Noe mer du ønsker å tilføye?

- Takk for deltakelse!

Vedlegg 4: Kvittering NSD

Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS
NORWEGIAN SOCIAL SCIENCE DATA SERVICES

Harald Hårfagres gate 29
N-5007 Bergen
Norway
Tel: +47 55 58 21 17
Fax: +47 55 58 96 50
nsd@nsd.uib.no
www.nsd.uib.no
Org nr. 985 321 884

Fiona Dowling
Seksjon for kultur og samfunn Norges idrettshøgskole
Postboks 4014 Ullevål stadion
0806 OSLO

Vår dato: 23.09.2015 Vår ref: 44662 / 3 / LT Deres dato: Deres ref:

TILBAKEMELDING PÅ MELDING OM BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 14.09.2015. Meldingen gjelder prosjektet:

44662	<i>Idrettspolitiske føringer og inkluderingsarbeid i praksis: Aktørenes perspektiv og erfaringer</i>
<i>Behandlingsansvarlig</i>	<i>Norges idrettshøgskole, ved institusjonens øverste leder</i>
<i>Daglig ansvarlig</i>	<i>Fiona Dowling</i>
<i>Student</i>	<i>Karen Christine Werner Kamsvåg</i>

Personvernombudet har vurdert prosjektet og finner at behandlingen av personopplysninger er meldepliktig i henhold til personopplysningsloven § 31. Behandlingen tilfredsstiller kravene i personopplysningsloven.

Personvernombudets vurdering forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med opplysningene gitt i meldeskjemaet, korrespondanse med ombudet, ombudets kommentarer samt personopplysningsloven og helseregisterloven med forskrifter. Behandlingen av personopplysninger kan settes i gang.

Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Endringsmeldinger gis via et eget skjema, <http://www.nsd.uib.no/personvern/meldeplikt/skjema.html>. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database, <http://pvo.nsd.no/prosjekt>.

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 01.10.2016, rette en henvendelse angående status for behandlingen av personopplysninger.

Vennlig hilsen

Katrine Utaaker Segadal

Lis Tenold

Kontaktperson: Lis Tenold tlf: 55 58 33 77

Dokumentet er elektronisk produsert og godkjent ved NSDs rutiner for elektronisk godkjenning.

Avdelingskontoret / District Offices

*OSLO: NSD, Universitetet i Oslo, Postboks 1055 Blindern, 0316 Oslo. Tel: +47-22 85 52 11. nsd@uio.no
TRONDHEIM: NSD, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, 7491 Trondheim. Tel: +47-73 59 19 07. kyrra.svarva@svt.ntnu.no
TROMSØ: NSD, SVF, Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø. Tel: +47-77 64 43 36. nsdmas@svtuit.no*

Personvernombudet for forskning

Prosjektvurdering - Kommentar

Prosjektnr: 44662

Utvalget informeres skriftlig om prosjektet og samtykker til deltakelse. Informasjonsskrivet er godt utformet.

Personvernombudet legger til grunn at forsker etterfølger Norges idrettshøgskole sine interne rutiner for datasikkerhet. Dersom personopplysninger skal lagres på privat pc/mobile enheter, bør opplysningene krypteres tilstrekkelig.

Forventet prosjektslutt er 01.10.2016. Ifølge prosjektmeldingen skal innsamlede opplysninger da anonymiseres. Anonymisering innebærer å bearbeide datamaterialet slik at ingen enkeltpersoner kan gjenkjennes. Det gjøres ved å:

- slette direkte personopplysninger (som navn/koblingsnøkkel)
- slette/omskrive indirekte personopplysninger (identifiserende sammenstilling av bakgrunnsopplysninger som f.eks. bosted/arbeidssted, alder og kjønn)
- slette digitale lydopptak

